

Toplumlar için ulus-devlet modeli tam bir baskı ve sömürü tuzağıdır, şebekesidir. Demokratik ulus kavramı bu tanımı tersine çevirir. Katı siyasi sınırlara, tek dile, kültüre, dine ve tarih yorumuna bağlanmamış demokratik ulus tanımı çoğulcu, özgür ve eşit yurttaşlarla toplulukların bir arada dayanışma içinde yaşam ortaklığını ifade eder. Demokratik ulus halkın iktidar ve devlete dayanmadan kendini bizzat uluslaştırmasıdır, bunun için gerekli olan politikleşmeyle gerçekleştirdiği uluslaşmadır. Sadece politikleşme değil, hiç devletleşmeden ve iktidarlaşmadan da öz savunma, ekonomik, hukuki, sosyal, diplomatik ve kültürel özerklik kurumlarıyla uluslaşabileceğini, kendini demokratik ulus olarak inşa edebileceğini

Demokratik Ulus

Abdullah Öcalan

Türkçe

International Initiative Edition

Abdullah Öcalan:
Demokratik Ulus

ISBN: 978-3-945326-19-0

Birinci baskı 2016
© Abdullah Öcalan 2011

International Initiative Edition
www.ocalan-books.com

ile
Mezoptamya Yayınları, Neuss
www.pirtuk.eu

Derleyen / editör:
Internationale Initiative
»Freiheit für Abdullah Öcalan – Frieden in Kurdistan«
Postfach 100511
50445 Köln
Deutschland
www.freedom-for-ocalan.com
www.freeocalan.org

Demokratik Ulus

Abdullah Öcalan

İçindekiler

Önsöz	7
1. Giriş	9
2. Kapitalist Modernite ve Ulus	12
3. Demokratik Modernite	16
4. Demokratik Çözüm	18
5. Demokratik Ulus Modeli	21
5.1 Kürtlerin Uluslaşması	26
5.2 Demokratik Özerklik Çözümü ve Uygulanması	28
5.3 KCK ve Demokratik Uluslaşmanın Boyutları	29
1. Özgür Birey-Yurttaş ve Demokratik Komün Yaşamı	30
2. Politik Yaşam ve Demokratik Özerklik	32
3. Sosyal Yaşam	35
4. Özgür Eş Yaşam	37
5. Ekonomik Özerklik	40
6. Hukuk Yapısı	44
7. Kültür	46
8. Öz Savunma Sistemi	49
9. Diplomasi	52
6. Demokratik Ulus Çözümünün Arayışçısı Olmak	55
7. Sonuç	57
Yazar hakkında	62
Uluslararası İnisiyatif hakkında	63

Önsöz

Uluslararası “Abdullah Öcalan’a Özgürlük – Kürdistan’a Barış” İnisiyatifi sadece Abdullah Öcalan’ın eserlerini çeşitli dillerde yayınlamak için çabalamamakta; aynı zamanda belirli bir konu üzerindeki görüşlerini de onun farklı kitaplarından derleyerek okuyuculara sunmaktadır. Bu, hem faydalı ve hem de gerekli bir çalışmadır. Çünkü; birçok kitaba yayılmış olan belirli bir konu üzerindeki görüşlerini yürüttüğü argüman zinciri üzerinden bir araya getirmektedir ki, birçok kitabı hala farklı dillere çevrilmemiş olduğundan bunun faydası ortadadır. Dolayısıyla, bu broşür sadece bir çerçeve olarak ele alınmalı ve bunun kitapların incelenmesi görevini göreceği varsayılmamalıdır.

Öcalan sadece kapitalizmi yüksek düzeyde eleştirmez, aynı zamanda çok öncelerinden itibaren, daha 1980’lerde, reel sosyalist pratiği de eleştirmiştir. Kadın özgürlüğünün yanı sıra iktidar ve devlet olguları ve bunların birbirleri ile olan ilişkileri de onun ilgisini uyandırmıştır. Bu, tüm her şeyin nasıl gerçekleştiğini anlayabilmek için onun tekrar tekrar tarihin analizine dönmesine neden olmuştur. Bunu yaparken de ulus, devlet ve ulus-devlet olguları üzerinde yoğunlaşmış ve tüm hareketler için bunların ne kadar zarar verici olduğunu görmüştür; öyle ki, en devrimcileri bile kapitalizmin pratikçisi haline dönüştürdüğünü fark etmiştir.

Abdullah Öcalan sadece eleştiri ve özeleştiriye yeterli görmemiştir. Kendisi topluma dayatılan yaşam tarzı karşısında nasıl bir alternatifi oluşturulacağı konusunda da kendisini sorumlu

görmektedir. Dolayısıyla, tarih boyunca ezilen ve sömürülenlerin yaşam ve mücadelelerini sistematize etmek ve kapitalist modernite ile klasik uygarlık dışında alternatif bir model ve yaşam tarzı önermek üzere arayış içinde olmuştur.

Bu broşür bölgede ve Kürdistan'da yaşanan gelişmeler göz önüne alındığında daha büyük bir önem arz etmektedir. Mezhep ve milliyetçilik çatışmalarının dünyanın birçok yerinde canlandırılmasının ve saldırgan kapitalizmin yaptıklarının sonuçlarıyla karşı karşıya kalan dünyamızda Öcalan'ın önerileri ve onların Rojava ve Bakur'daki belirgin uygulama çabaları savaştan muzdarip olan bölgenin tam da ihtiyaç duyduğu bir şey olabilir. "Demokratik Ulus" bu alternatif projenin adıdır. O, herkesi bu çerçevede özgür yaşamı ve insanlığı inşa etmeye ve savunmaya çağırıyor.

Öcalan'ın sesi barış ve mantığın sesi olarak çok önemlidir, ama çoğu zaman mutlak tecrit altında tutulduğu İmralı Ada Cezaevi'ndeki tek kişilik hücrede bu ses boğulmak istenmektedir. Onun özgürlüğü Ortadoğu'daki tüm halkların çıkarınadır; sadece Kürtlerin değil.

Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük – Kürdistan'a Barış" İnisiyatifi

1. Giriş

PKK'nin şimdiye kadarki mücadelesi esas olarak Kürt sorununu görünür kılma amacına yönelikti. Ortaya çıkış koşullarında Kürt realitesinin inkâr edilmesi doğal olarak varlık sorununu gündeme getiriyordu. PKK de önce ideolojik argümanlarla sorunun varlığını kanıtlamaya çalıştı. İnkârcılığın ince yöntemlerle solda da sürdürülmesi, ayrı kimlikler temelinde örgütlenme ve eylemliliği gündeme taşıdı.

Geleneksel inkâr ve imha politikasında ısrar eden Türk ulus-devleti bu sürecin herhangi bir politik çözüm arayışıyla ele alınmasına imkân vermeyince, tersine bu arayışı 12 Eylül darbesine doğru tırmandırılan faşist terörle karşılayınca, PKK'nin devrimci halk savaşı hamlesi tek seçenek olarak gündeme geldi. Bu durumda PKK, ya Türkiye'nin demokratik sol grupları gibi tasfiye olacak ya da direnişte karar kılacaktı. Kürt sorununun ideolojik kimlik sorunu olmaktan çıkıp savaş sorununa dönüşmesinde, sistemde örtülü olarak yürütülen inkâr ve imha politikasının 12 Eylül faşizmiyle açık terör halinde sürdürülmeye çalışılmasının belirleyici payı vardır. 15 Ağustos 1984 Hamlesini bu çerçevede değerlendirmek daha gerçekçi olacaktır. Hamle kurtuluş hareketinden ziyade, varlığın kanıtlanması ve sürdürülmesi amacına çok daha yakındır. Bu anlamda önemli oranda başarılı olduğunu belirtmek gerekir.

PKK, Kürt varlığını tartışılır olmaktan çıkarmasına rağmen, ulus-devletçilikte âdeta çakılıp kaldı. Yaşanan özeleştirici süreci ulus-devletçiliğin anti-sosyalist ve anti-demokratik özünü orta-

ya koydu. Reel sosyalizmin 1990'lardaki hızlı çözülüşü bunalımın temelindeki etkinin daha iyi kavranmasına katkıda bulundu. Reel sosyalizmi çözen, iktidar ve reel sosyalist ulus-devlet sorunsalıydı. Daha doğrusu sosyalizmin bunalımı, iktidar ve devlet sorununun çözümlenemeyişinden ileri geliyordu. Kürt sorununun yoğun yaşadığı devlet ve iktidar çelişkisi reel sosyalizmin dünya genelindeki bunalımıyla bütünleşince, devlet ve iktidar konusunu köklü çözümlemeye tabi tutmak kaçınılmaz oldu.

Savunmalarımın önemli bir kısmında bu amaçla uygarlık tarihi boyunca iktidar ve devlet olgusunu çözümlemeye çalıştım. En önemli yoğunlaşmayı ise, günümüzün hâkim uygarlığı olan kapitalist modernite bağlamında devlet ve iktidar olgusundaki dönüşümde sergiledim. Özellikle iktidarın ulus-devlete dönüşümünün kapitalizmin temeli olduğunu ortaya koydum. Bu önemli bir tezdî. İktidarın ulus-devlet modeli biçiminde örgütlenmesi olmadan kapitalizmin hegemonik sistem haline gelemeyeceğini çözümlemeye çalıştım. Ulus-devlet kapitalist hegemonyayı mümkün kılan en temel araç konumundaydı. Dolayısıyla anti-kapitalizm olarak, kendini tarihsel-toplum şeklinde sunan sosyalizmin aynı devlet modeline dayanarak, yani reel sosyalist ulus-devlet olarak kendisini inşa edemeyeceğini kanıtlamaya çalıştım. Marks ve Engels'ten kaynaklanan sosyalizmin ancak merkezî ulus-devletler temelinde inşa edilebileceğine ilişkin görüşlerinin bilimsel sosyalizmin sistemik hatası olduğunu sergilemeye çalıştım. Sosyalizmin genelde devlete, özelde ulus-devlete dayanılarak inşa edilemeyeceğini, bunda ısrarın başta Rus ve Çin reel sosyalizmi olmak üzere birçok örnekte yaşandığı gibi kapitalizmin en yoz biçimiyle sonuçlanacağı tezini ileri sürdüm. Tarih boyunca yaşanan merkezî uygarlık sistemini, iktidar kavramını ve çağımıza özgü hâkim biçim olan kapitalist modernitenin iktidar ve devlet biçimini bu tezin gereği olarak çözümlemelere tabi tutmak için

yoğun çaba harcadım. Çıkardığım temel sonuç, sosyalistlerin ulus-devlet ilkesinin olamayacağı, ulusal soruna ilişkin temel çözüm ilkesinin demokratik ulus olması gerektiğidir. Bunun somuttaki ifadesi ise, göstermeye çalışacağım gibi, KCK deneyimidir.

Kürdistan daha şimdiden bir bakıma 21. yüzyılda devrimin ve karşıdevrimin odağı durumuna gelmiştir. Kapitalist modernitenin en zayıf halkası durumundadır. Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal sorunları liberal reçetelerle, bireysel ve kültürel haklar demagojisiyle örtbas edilemeyecek kadar ağırlaşmıştır. Kürt sorunu söz konusu olduğunda, kültürel soykırıma kadar varan uygulamalara yol açan ulus-devletçilik, ister ezen ister ezilen uluslar açısından olsun, artık sorun çözen değil üreten kaynak durumuna çoktan gelmiştir. Kapitalist modernite için bile sorun olmaya başlayan ulus-devletçilik giderek çözülmektedir. Daha esnek demokratik ulusal gelişmeler çağın çözümleyici gelişmelerinin başında gelmektedir. Demokratik modernite bu yöndeki gelişmelerin teorik ifadesi ve pratik adımları anlamına gelmektedir. Demokratik ulusal dönüşümlerin Kürdistan'daki somut ifadesi olarak KCK, Ortadoğu'daki demokratik modernite çözümünün yolunu aydınlatmaktadır.

2. Kapitalist Modernite ve Ulus

Kavram olarak ulus, klan, kabile ve akraba aşiretlerin kavim, halk veya milliyet biçimindeki oluşumlarından sonra gelen ve kendini en çok dil ve kültür benzerliğiyle karakterize eden toplum biçimlenişidir. Ulusal toplumlar kabile ve kavim toplumuna göre daha kapsayıcı ve geniş hacimli, bu nedenle de gevşek bağlarla birbirine bağlı insan topluluklarıdır. Ulusal toplum daha çok çağımızın bir olgusudur. Genel bir tanımı yapılırsa, ortak bir zihniyeti paylaşanların topluluğudur denilebilir. Yani zihnen var olan bir olgudur; dolayısıyla soyut ve hayali bir varlıktır. Buna kültür temelinde tanımlanan ulus da diyebiliriz. Sosyolojik anlamda doğru olan da bu tanımdır. Sınıf, cins, renk, etnisite, hatta farklı ulus kökenliliğine rağmen, en genelde ortak bir zihniyet ve kültür dünyasının oluşması ulus olmak için yeterlidir.

Bu genel tanımlı ulusu daha sofistike kılmak için devlet ulusu, hukuk ulusu, ekonomik ulus, asker-ulus (ordu-millet) türünden üretilen ve genel ulusu tahkim eden ulusçuluklar daha farklı kategorilerdir. Bunlara ‘güç ulusu’ demek de mümkündür. Güçlü ulus olmak kapitalist modernitenin temel bir ülküsüdür. Zira güçlü ulus sermaye ayrıcalığı, geniş pazar, sömürge imkânı ve emperyalizm üretir. Dolayısıyla bu tür tahkim edilmiş ulusları yegâne ulus modeli olarak görmemek, hatta şoven güç ulusları, sermayenin hizmetindeki uluslar olarak değerlendirmek önemlidir. Zaten sorun kaynağı oluşturmaları bu niteliklerinden ötürüdür.

Modernite çağının sorunlarının ana kaynağı iktidar ve devletle ulusu buluşturmaktır. Bu çağın sorunlarını diktatörlükler ve hanedan devletlerinden kaynaklanan sorunlarla karşılaştırdığımızda, modernite çağında sorunların devlet ulusundan kaynaklandığını ve bu durumun ikisi arasındaki en büyük farkı oluşturduğunu görürüz. Sosyal bilimin en karmaşık konularından biri olan ulus-devlet, modernite karşısı tüm sorunların çözümleyici aracı olan sihirli bir değnekmiş gibi sunulur. Özünde ise toplumsal sorunu bir iken bin yapar. Bunun nedeni de iktidar aygıtını toplumların kılcal damarlarına kadar yaymasıdır. İktidarın kendisi sorun üretir; sermayenin zor biçiminde örgütlenmiş potansiyel karakterinden ötürü baskı ve sömürü olarak toplumsal sorun üretir. Ulus-devletin amaçladığı homojen ulus toplumu, ancak iktidarla tüm uzuvları testereyle kesilip eşitlenir gibi yapay ve şiddet yüklü sahte (sözde hukuk) eşit yurttaşlar inşa eder. Bu yurttaş kanun lafzında eşittir, ama hayatın her alanında birey ve kolektif varlık olarak azami eşitsizliği yaşar.

Ulus teorisi söz konusu edildiğinde önemle kritiği yapılması gereken diğer bir husus ulusun kutsallaştırılması, tanrısallaştırılması gerçeğidir. Kapitalist modernite geleneksel din ve tanrı yerine bizzat ulus-devlet tanrısallığını inşa etmiştir. Milliyetçilik ideolojisini ulus-devletin dini olarak yorumlarsak, ulus-devletin kendisini de bu dinin tanrısı olarak kavrayabiliriz. Devletin kendisi modernite çağında ortaçağın, hatta ilkçağın bütün tanrısallık kavramlarının özünü içerecek biçimde inşa edilmiştir. 'Laik devlet' denilen olgu ilk ve ortaçağ tanrısallıklarının tümüyle veya öзде devlet olarak inşa edilmesi ve somutlaştırılmasıdır. Bu konuda hiç yanılmamak gerekir. Laik veya modern ulus-devlet cilasını kazıdığımızda, altından ortaçağ ve ilkçağın tanrısallık devleti çıkar. Devlet ve tanrısallık arasında çok sıkı bir bağ vardır. Aynı biçimde yükselen ilk ve ortaçağ monarkıyla

Tanrı kavramı arasında da çok sıkı bir ilişki vardır. Monark ortaçağdan sonra şahıs olarak etkinliğini yitirip monarşi kurumsallaştığında ve ulusal devlete dönüştüğünde, tanrı-monark da yerini ulus-devlet tanrısına bırakmıştır. Dolayısıyla kutsallaştırılmış vatan, ulus ve pazar kavramlarıyla birlikte ulus-devlet kurumlarının da benzer biçimde kutsallaştırılmasının temelinde kapitalist modernitenin azami kâr kazanmayı mümkün kılan ideolojik hegemonyası vardır. İdeolojik hegemonya ulusla ilgili bu kavramları dinselleştir-diği oranda azami kâr kanununu meşrulaştırmakta, böylece geçerli kılmaktadır.

Çağımızda ‘tek bayrak’, ‘tek dil’, ‘tek vatan’, ‘tek devlet’, ‘üniter devlet’ biçimindeki ulus-devlet sembolleri ve temel sloganlarının haykırılması, ulusal şovenizmin her gösteride, özellikle spor ve sanat etkinliklerinde şahlandırılırcasına ritüel haline getirilmesi milliyetçilik dininin ibadetleri olarak yorumlanmalıdır. Aslında daha önceki çağların ibadetleri de aynı işlevi görür. Burada iktidar ve sömürü tekellerinin çıkarlarını ya gizleyerek ya da kutsayıp meşrulaştırarak geçerli kılmak asıl hedeftir. Günümüzde ulus-devletle ilgili tüm örtbas edici ve abartıcı yaklaşım ve uygulamaları bu temel paradigma altında yorumladığımızda, toplumsal gerçekliğin hakikatini daha doğru kavrarız.

Kapitalist modernitenin ulus-devlet olarak örgütlenmesi ekonomik tekel olarak örgütlenmesinden daha baskıcı ve sömürücü rol oynar. Marksizmin ve genel olarak sosyolojinin ulus-devletin baskı ve sömürü ile bağlantısını görememesi veya ulus-devleti çok sıradan bir üstyapı kurumu olarak sunması temel bir eksiklik ve çarpıtmadır. Sınıf ve maddi sermaye tahlili ulus-devletten bağımsız yapıldığında, en bayat ve verimli bir toplumsal sonuç üretmeyecek olan soyut bir genelleme yapılmış olur. Reel sosyalizmin başarısızlığının temelinde bu soyutlamayla bağlantılı sonuçlar rol oynamıştır.

Ulusal ve toplumsal sorunların çözümünün ulus-devlete bağlanması modernitenin en zorbaca yönünü teşkil eder. Bizzat sorunların kaynağı olan bir araçtan çözüm beklemek, sorunların çığ gibi büyümesine ve toplumsal kaosa yol açar. Kapitalizmin kendisi uygarlık sisteminin en krizli aşamasıdır. Bu krizli aşamada gündeme getirilen ulus-devlet, toplum tarihi boyunca en çok geliştirilmiş şiddet örgütüdür. İktidar şiddetinin tüm toplumu kuşatmasıdır; kapitalizmin azami kâr ve endüstriyalizmle çözülmeye uğrattığı toplumu ve çevreyi zorla bir arada tutma aracıdır. Aşırı ölçüde şiddetle yüklenmesi, kapitalist sistemin azami kâr ve kesintisiz birikim eğiliminden ileri gelmektedir. Ulus-devlet tipi bir şiddet örgütlenmesi olmadan kapitalist birikim yasaları işletilemez, endüstriyalizm sürdürülemez. Geline son aşama olan küresel finans kapitalizmi çağında toplum ve çevre tam bir dağılma ile karşı karşıyadır. Başlangıçta devrevi olan bunalımlar, sürekli ve yapısal bir karakter kazanmıştır. Bu durumda ulus-devletin kendisi de sistemi tamamen kilitleyen bir engele dönüşmüştür. Kendisi krizli bir yapı olan kapitalizm bile ulus-devlet engelinden kurtulmayı gündeminin başına taşımıştır. Ulus-devlet egemenliği sadece toplumsal sorunların kaynağı değil, aynı zamanda çözümün önündeki temel engeldir.

Demokratik modernite kuramı ise sadece kapitalizmin ekonomi politliğini değil, tüm sistematiğini eleştirir. Hegemonik bir sistem olarak uygarlık tarihi ile ilişkisini, kent, sınıf ve devlet olgularında yol açtığı değişimleri, kendi modernitesini hangi unsurlar temelinde kurguladığını bir bütün olarak eleştirip gerçekliğini açığa çıkarır. Kapitalist modernite bilim, felsefe ve sanat üzerinde kurduğu ideolojik hegemonyayla kendini sürekli meşrulaştırır. Bu temel zihniyet alanlarını içeriğinden boşaltıp araçsallaştırarak toplum üzerindeki yıkımını derinleştirir.

3. Demokratik Modernite

Demokratik ulusun alternatif modernitesi demokratik modernitedir. Tekelcilikten kurtulmuş ekonomi, çevreyle uyumu ifade eden ekoloji, doğa ve insan dostu olan teknoloji demokratik modernitenin, dolayısıyla demokratik ulusun kurumsal temelidir. Demokratik moderniteyi ne keşfediyorum ne de icat ediyorum. Demokratik modernite ikilem halinde resmi uygarlık olduğundan beri vardır. Oluştugu her yerde ve her zamanda vardır. Benim yapmaya çalıştığım şey, kabaca da olsa, resmi uygarlığın her mekânında ve her zamanında var olan bu uygarlık biçimine hak ettiği değeri vermek, ana boyutlarında dikkat çekici açıklamalar geliştirmektir. Temel zihniyet biçimleriyle, yapılanma ve yaşam halindeki toplumuyla tanımak ve ne olduğuna ilişkin tanımlamalar yapmaktır. Tekil olduğu iddia edilen uygarlığın elinin değdiği her yerde ve her devirde diyalektik gereği bir karşıtının olmasının anlaşılacak hiçbir yanı yoktur. Tersine, anlaşılmaz olan, diyalektik yöntemin bu en doğal karşılığının neden uygarlık tarihi boyunca sistemli olarak ifadelendirilmediği, seslendirilmediğidir.

Demokratik modernite dönemlere göre biçim değiştirmekle birlikte hep var olan, uygarlık tarihi boyunca kendisi de karşıt bir tarihe sahip olan bir gerçekliktir. Zorba ve sömürge güçlerin dışında kalan evrensel tarihin sistemini ifade etmektedir. Kürt gerçekliği uygarlık güçlerinden en çok darbe yiyen ve bu güçlerin imha amaçlı saldırılarına uğrayan kültürü de ifade etmektedir. Dolayısıyla varlığını ancak geleneksel sınıf uygarlığı

dışında bir uygarlıkla, demokratik toplumcu uygarlıkla gerçekleştirebilir. Eğer anlamlı bir Kürt tarihi yazılacaksa, ancak bu çerçevede yazılabilir. Bunun günümüzdeki ifadesi demokratik modernitedir.

Demokratik modernite modern ulus-devletin evrenselci, düz ilerlemeci ve kesinlikçi (olasılıklar ve alternatiflere kapalı yöntem anlayışı) yöntemle çizdiği yolda gerçekleştirmek istediği homojenleşmeye (tek tipleşmeye), sürü ve kitle toplumuna çoğulcu, olasılıkçı, alternatiflere açık ve demokratik toplumu görünür kılan yöntemlerle cevap verir. Farklı siyasi oluşumlara açık, çokkültürlü, tekelleşmeye kapalı, ekolojist ve feminist özellikleriyle, temel toplumsal ihtiyaçlara cevap veren ve topluluk tasarrufuna dayalı ekonomik yapısıyla alternatifini geliştirir. Kapitalist modernitenin ulus-devletine karşı demokratik modernitenin siyasi alternatifi Demokratik Konfederalizmdir.

Demokratik konfederalizm, demokratik modernitenin temel politik biçimi olup yeniden inşa çalışmalarında hayati bir rolü ifade eder ve çözüm üretmenin en uygun demokratik siyaset aracıdır. Demokratik konfederalizm, modernitenin ulus-devlet eliyle yürüttüğü monolitik, homojen, tek renkli faşist toplum modelinden kaynaklanan etnik, dinsel, kentsel, yerel, bölgesel ve ulusal sorunlarına karşı temel çözüm aracı olarak demokratik ulus seçeneğini sunar. Demokratik ulusta her etnisite, dinsel anlayış, kent, yerel, bölgesel ve ulusal gerçeklik kendi öz kimliğiyle ve demokratik federe yapısıyla yer alma hakkına sahiptir.

4. Demokratik Çözüm

Kapitalist modernitenin yol açtığı ulusal sorunlar hep ulus-devletçi ve milliyetçi zihniyet ve paradigmalara çözümlenmeye çalışılmıştır. Ulus-devletin kendisi çözümün temel aktörü olarak sunulmuştur. Ulus-devletleri doğru kavramak için hegemonik sistemdeki yerlerini, kapitalizm ve sanayicilikle bağlarını doğru çözümlmek gerekir. Devlet sorununun sosyalist ideolojide de tam çözümlenememesi bulanıklığı artırıyordu. Fakat sorunun ağırlaşmasında “ulusların kendi kaderini tayin hakkında” her ulus için bir devlet düşüncesi temel rol oynuyordu.

Savunmalarım özünde Kürt gerçeğini ve Kürtlerin uygarlık ve modernite karşısındaki varlığını araştırmaktadır. Kürt sorununun doğuşunda asıl sorumluluğun kapitalizmden kaynaklandığını açıklamakta, çözümün demokratik özünü ilk defa ulus-devletçilikten ayırtırmaktaydı. PKK'deki dönüşümün özünü de bu yaklaşım teşkil etmekteydi. Grup aşamasından beri netleştirilemeyen devletçi ve demokratik çözüm biçimleri arasındaki farkı ortaya koymaktaydı. Bu noktada reel sosyalizmden ve arkasındaki klasik Marksist-Leninist doktrinden ayrılmaktaydı. Ulusların kendi kaderini tayin hakkını burjuva hak kapsamında olmaktan çıkarmış, toplumsal demokrasi kapsamına dahil etmişti. Yani Kürt sorunu devletçiliğe hiç bulaşmadan, ulus-devletçi arayışlara yönelmeden ve o kapsamlar altında çözümlere zorlanmadan, toplumun demokratik yönetim modelleri içinde çözümlenebilirdi. PKK'deki dönüşümün özü buydu.

Demokratik çözüm modeli sadece bir çözüm seçeneği değil başlıca çözüm yöntemidir. Demokratik çözüm, ulus-devlet dışında toplumun demokratikleşmesindeki arayışları ifade eder. Kavram olarak ulus-devleti kapitalizmle birlikte toplumsal sorunlarda çözümün değil, daha da artan sorunların kaynağı olarak değerlendirmektedir. Demokratik çözüm modelini üniter ulus-devletin federe veya konfedere biçimlere dönüşmüş hali olarak düşünmemek gerekir. Ulus-devletin federe ve konfedere hali demokratik çözüm değildir. Bunlar farklı devlet biçimlerine dayalı çözümlerdir ki, yine sorunları ağırlaştırmaktan öteye rol oynayamazlar. Belki kapitalist sistem mantığı içinde katı merkezîyetçi ulus-devletin federe ve konfedere biçimlere dönüştürülmesi sorunları yumuşatıp kısmi çözümler getirebilir, ama köklü çözümlere yol açamaz. Demokratik çözüm gücüyle ulus-devletçi güçler arasında çözüm araçları olarak federe ve konfedere biçimler denenebilir. Ama bu araçlar kullanıldı diye köklü çözümler beklemek, kendini bir kez daha yanıltmak olur. Ulusal kurtuluş devleti veya reel sosyalist devlet dediğimiz devlet biçiminin ulus-devletin sol maskelisi olduğunu biliyoruz.

Demokratik çözüm yönteminin ulus-devletten tümüyle bağımsız olmadığını önemle belirtmek gerekir. İki otorite olarak demokrasi ve ulus-devlet aynı siyasi çatı altında rol oynayabilirler. İkisinin etkinlik alanını demokratik anayasa belirler. Ulus-devletin olumlu yönde dönüşümü demokratikleşmenin, demokratik özerk yönetimin, demokratik ulus inşasının, yerel demokrasinin ve demokrasi kültürünün tüm toplumsal alanlarda geliştirilmesiyle yakından bağlantılıdır.

Kürt sorununda ulusların kendi kaderini tayin hakkının devletçi olmayan demokratik yorumunu ifade eden KCK, ulusal sorunun çözümünde köklü bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir. KCK Kürt sorununda demokratik çözümün somut ifadesi olup geleneksel yaklaşımlardan farklıdır. Çözümü

devletten pay almada görmez. Hatta özerklik anlamında bile Kürtler için devlet peşinde değildir. Federe veya konfedere devleti hedeflemediği gibi kendi çözümü olarak da görmez. Devletten temel talebi, Kürtlerin özgür iradeleriyle kendi kendilerini yönetme hakkını tanınması, demokratik ulusal toplum olmalarına engel koymamasıdır. Demokratik çözümü devletler veya hükümetler geliştirmez. Çözümünden toplumsal güçlerin kendileri sorumludur. Toplumsal güçler devlet veya hükümetlerle demokratik anayasa bağlamında uzlaşma ararlar. Demokratik toplumsal güçlerle devlet veya hükümet güçleri arasında yönetim paylaşımı anayasalarla belirlenir.

Demokratik çözüm özünde demokratik ulus olma ve toplumun kendini demokratik ulusal toplum olarak inşa etmesi olgusudur. Devlet eliyle ne ulus olma ne de ulus olmaktan çıkmadır; toplumun kendini demokratik ulus olarak inşa etme hakkını bizzat kullanmasıdır. Bu durumda ulus tanımını yeniden yapmak gerekir. Öncelikle ulusun tek bir tanımının olmadığını belirtmek gerekir. Yukarıda kapsamlı değinmiştik. Demokratik ulus ise, özgür birey ve toplulukların kendi öz iradeleriyle oluşturdukları ortak toplumdur. Demokratik ulusta birleştirici güç, aynı ulustan olmaya karar veren toplumun birey ve gruplarının özgür iradesidir. Ulusu ortak dil, kültür, pazar ve tarihe bağlayan anlayış devlet-ulusunu tarif eder ki genelleştirilemez, yani tek bir ulus anlayışı olarak mutlaklaştırılmaz. Reel sosyalizmin de benimsediği bu ulus anlayışı demokratik ulusun zıddıdır. Özellikle Stalin'in Sovyet Rusya için geliştirdiği bu tanım, Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün temel nedenlerinden biridir. Kapitalist modernitenin mutlaklaştırdığı bu ulus tanımı aşılmadıkça, ulusal sorunların çözümü tam bir çıkmazı yaşamaya devam eder. Üç yüzyılı aşkın bir zaman boyunca ulusal sorunların halen olanca ağırlığıyla devam etmesi bu eksik ve mutlak tanımla yakından bağlantılıdır.

5. Demokratik Ulus Modeli

Toplumlar için ulus-devlet modeli tam bir baskı ve sömürü tuzağıdır, şebekesidir. Demokratik ulus kavramı bu tanıımı tersine çevirir. Katı siyasi sınırlara, tek dile, kültüre, dine ve tarih yorumuna bağlanmamış demokratik ulus tanıımı çoğulcu, özgür ve eşit yurttaşlarla toplulukların bir arada dayanışma içinde yaşam ortaklığını ifade eder. Demokratik ulus halkın iktidar ve devlete dayanmadan kendini bizzat uluslaştırmasıdır, bunun için gerekli olan politikleşmeyle gerçekleştirdiği uluslaşmadır. Sadece politikleşme değil, hiç devletleşmeden ve iktidarlaşmadan da öz savunma, ekonomik, hukuki, sosyal, diplomatik ve kültürel özerklik kurumlarıyla uluslaşabileceğini, kendini demokratik ulus olarak inşa edebileceğini kanıtlamaya çalışmaktadır.

Demokratik toplum ancak bu tür bir ulus modeliyle gerçekleştirilebilir. Ulus-devlet toplumu doğası gereği demokrasiye kapalıdır. Ulus-devlet ne evrensel ne de yerel bir gerçekliği ifade eder; tersine evrenselin ve yerelin inkârı anlamına gelir. Tek tipleştirilmiş toplum vatandaşlığı insanın ölümüdür. Buna mukabil demokratik ulus yerel ve evrenselin yeniden inşasını mümkün kılar. Toplumsal gerçekliğin kendini ifade etmesini sağlar. Diğer bütün ulus tanımları bu iki ana model arasında bir yerde durur.

Ulus inşa modellerinin geniş yelpazeli tanımları olsa da, hepsini birleştiren genel bir tanıımı da mümkündür; o da ulusun zihniyet, bilinç ve inançla ilgili tanımıdır. Bu durumda

ulus ortak zihniyet dünyasını paylaşan insanlar topluluğudur. Bu ulus tanımında dil, din, kültür, pazar, tarih ve siyasi sınırlar belirleyici değil bedensel rol oynarlar. Ulusu esasta bir zihniyet durumu olarak tanımlamak dinamik bir karakter taşır. Devlet ulusunda ortak zihniyete damgasını vuran milliyetçilik iken, demokratik ulusta özgürlük ve dayanışma bilincidir. Fakat uluslar sadece zihniyet durumlarıyla tanımlanırsa bu eksik bir tanım olur. Nasıl zihniyetler bedensiz olmazsa, uluslar da bedensiz olamaz. Milliyetçi zihniyetli ulusların bedeni devlet kurumudur. Zaten bu nedenle bu tür uluslara devlet-ulus denir. Hukuk ve ekonomi kurumları ağır bastığında, bu tür ulusları ayırt etmek için pazar veya hukuk-ulus demek mümkündür.

Özgürlük ve dayanışma zihniyetli ulusların bedeni demokratik özerkliktir. Demokratik özerklik esas olarak benzer zihniyeti paylaşan bireyler ve toplulukların kendilerini öz iradeleriyle yönetmeleri anlamına gelir. Buna demokratik yönetim veya otorite demek de mümkündür. Evrenselliğe açık bir tanımdır. Kültür ulusundan üretilebilecek, ama sömürü ve baskıyı gemleyen ve dışlayan ulus modeli demokratik ulus modelidir. Demokratik ulus özgürlüğe ve eşitliğe en yakın ulustur. Bu tanım gereği özgürlük ve eşitlik arayışı olan toplumların ideal ulus anlayışıdır.

Kapitalist modernitenin ve esinlendirdiği sosyoloji biliminin demokratik ulus kategorisini işlememesi yapısalılığı ve ideolojik hegemonyası gereğidir. Demokratik ulus sadece zihniyet ve kültür ortaklığıyla yetinmeyen, tüm üyelerini demokratik özerk kurumlarda birleştiren ve yöneten ulustur. Belirleyici olan yönü budur. Demokratik, özerk yönetim tarzı demokratik ulus olmanın başta gelen koşuludur. Bu yönüyle ulus-devletin alternatifidir. Devlet yönetimi yerine demokratik yönetim büyük bir özgürlük ve eşitlik imkânıdır. Liberal sosyoloji, ulusu esas olarak ya kurulmuş bir devletle ya da devlet kurmayı amaçlayan bir hareketle özdeşleştirir. Reel sos-

yalızmin bile bu yönlü bir arayışta olması liberal ideolojinin gücünü gösterir.

Ulusal toplumlar için koşul olarak ileri sürülen ortak bir vatan ve pazar olguları, maddi birer unsur olarak ulusun belirleyici nitelikleri sayılmaz. Demokratik ulusun vatan ve pazar anlayışı değişiktir. Demokratik ulus vatanı değerli sayar, çünkü ulus zihniyeti ve kültürü için büyük bir imkândır; anısında yer almadığı bir zihniyet ve kültür düşünülemez. Fakat kapitalist modernitenin fetişleştirdiği ülke-vatan kavramını toplumdan öncelikli kılmasının kâr amaçlı olduğu unutulmamalıdır. Vatanı abartmamak da önemlidir. “Her şey vatan için” anlayışı faşist bir ulus anlayışından kaynaklanır. Her şeyin özgür bir topluma ve demokratik bir ulusa adanması daha anlamlıdır. Bunu da tapınç düzeyine getirmemek gerekir. Asıl olan, yaşamın değerli kılınmasıdır. Vatan bir ideal değildir, ulus ve birey yaşamı için sadece bir araçtır. Devlet ulusu homojen toplum peşinde olduğu halde, demokratik ulus ağırlıklı olarak farklı kolektivitelerden oluşur. Farklılıkları zenginlik olarak görür. Yaşamın kendisi de zaten farklılıkla mümkündür. Tornadan çıkmış gibi tek tip vatandaş olmaya zorlayan ulus-devlet, bu yönüyle de yaşama terstir. Robot insan yaratmak nihai hedefidir. Bu yönüyle aslında hiçliğe koşar. Demokratik ulusun vatandaş, üyesi farklı olup, bu farkını farklı topluluklardan alır. Kabile ve aşiret varlıkları da demokratik ulus için birer zenginliktir.

Dil şüphesiz ulus olmak için kültür kadar önemli olmakla birlikte zorunlu bir şart değildir. Farklı dillerden olmak aynı ulustan olmaya engel teşkil etmez. Her ulusa bir devlet ne kadar gereksizse, her ulusa tek bir dil veya lehçe de gereksizdir. Ulusal dil gerekli olmakla birlikte, olmazsa olmaz bir şart değildir. Farklı dil ve lehçeleri de demokratik bir ulus için zenginlik saymak mümkündür. Fakat ulus-devlet katı bir biçimde tek dil dayatmasını esas alır. Çok dilliliğe, hele resmi çok

dilliliğe kolay uygulama şansı vermez. Bu yönüyle hâkim ulus olmanın ayrıcalıklarından yararlanmaya çalışır.

Demokratik ulusun gelişemediği, ulus-devletçiliğin ise sorun çözemediği koşullarda bir uzlaş ve anlayış olarak hukuk ulusundan bahsetmek mümkündür. Anayasal vatandaşlıkla kastedilen çözüm aslında hukuk ulusu temelindeki çözümdür. Anayasal güvenceye bağlanmış hukuki vatandaşlık ırk, etnisite ve milliyet ayrımını esas almaz. Bu tip özellikler hak doğurmaz. Hukuk ulusu bu yönüyle gelişen bir kategoridir. Özellikle Avrupa ulusları giderek milliyet uluslarından hukuk uluslarına evrilmektedir. Demokratik uluslarda özerk yönetim, hukuk ulusunda haklar esastır. Ulus-devlette ise iktidar yönetimi belirleyicidir. En tehlikeli ulus tipi 'ordu-millet' zihniyeti ve kurumlaşmasıdır. Güçlü ulusu temsil eder gibi gözükse de, özünde içinde yaşanması en güç, hep görev dayatan ve faşizme varan bir zihniyeti barındırır. Ekonomik ulus ulus-devlete yakın bir kategoridir. ABD, Japonya, hatta Almanya gibi ekonomiye başat rol tanıyan ülkelerdeki bu ulus anlayışı Avrupa'nın geçmişinde daha güçlüydü. Sosyalist ulus kategorisi denemek istendiyse de, pek başarılı olduğu söylenemez. Bu kısmen Küba'da rastladığımız ulus örneğidir. Fakat bu ulus örneği de ulus-devletin reel sosyalist biçimidir; özel kapitalist ağırlıklı ulus-devlet yerine, devlet kapitalizmi ağırlıklı ulus-devletin ikame edilmiş biçimidir.

Demokratik ulus tüm bu devlet ulusu olmanın hastalıklarını en az yaşayan ulus modelidir. Kendi yönetimini kutsallaştırmaz. Yönetim sade bir olgu olarak günlük yaşamın hizmetindedir. Gereklerini karşıladığında herkes bir memur olarak yönetici olabilir. Yöneticilik değerlidir ama kutsal değildir. Ulusal kimlik anlayışı açık uçludur; kapalı bir din üyeliği, müminliği gibi değildir. Bir ulusa mensup olmak ne bir ayrıcalık ne de bir kusurdur. Birden fazla ulusa mensup olunabilir. Daha doğrusu, iç içe geçmiş farklı ulusallıklar yaşanabilir. Hukuki

ulusla demokratik ulus uzlaşırsa rahatlıkla birlikte yaşanabilir. Vatan, bayrak ve dil değerli olmakla birlikte kutsal değildir. İç içe ortak vatani, dilleri ve bayrakları zıtlıklar yerine dostluklar biçiminde paylaşarak yaşamak sadece mümkün değil, aynı zamanda tarihsel-toplum yaşamının da bir gereğidir. Bütün bu özellikleriyle demokratik ulus olgusu kapitalist modernitenin çılınlaştırıcı savaş aleti olan ulus-devletçiliğinin güçlü alternatifi olarak tarihteki yerini yeniden almaktadır.

Çözümleyici bir model olarak demokratik ulus modeli devlet-ulusçuluğunun paramparça ettiğı toplumsal ilişkileri yeniden demokratikleştirir; farklı kimlikleri uzlaşıcı, barışçı ve hoşgörölü kılar. Devlet ulusunun demokratik ulusa doğru evrilmesi muazzam kazanımları beraberinde getirir. Demokratik ulus modeli öncelikle şiddet yüklü toplumsal algıları doğru bir toplumsal bilinçle yumuşatıp insancıl (akıllı ve duygulu, empatisi olan insan) kılar. Şüphesiz şiddet içirilmiş sömürü ilişkilerini tümüyle ortadan kaldırmaya bile epeyce azaltarak, daha eşit ve özgür bir toplum olanağını ortaya çıkararak bunu gerçekleştirir. Sadece kendi içinde barışı ve hoşgörüyü geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda dışta diğer uluslara karşı da baskı ve sömürü yüklü yaklaşımları aşır ortak çıkarları sinerjiye dönüştürerek bu misyonunu gerçekleştirir. Ulusal ve uluslararası kurumlar demokratik ulusun temel zihniyet ve kurumsal yapılanmasına göre yeniden inşa edildiğinde, yeni bir modernitenin yani demokratik modernitenin sadece teorik değil uygulamadaki sonuçlarının da rönesans niteliğinde olduğı kavranacaktır. Kapitalist modernitenin alternatifi demokratik modernite ve temelinde yatan demokratik ulustur; demokratik ulusun içinde ve dışında ördüğü ekonomik, ekolojik ve barışçıl toplumdur.

5.1 Kürtlerin Uluslaşması

Kürtlerin uluslaşmasını bu temel kavramlar bağlamında öncelikle iki boyutlu düşünmek mümkündür.

Birincisi, zihinsel boyuttur. Kendi dil, kültür, tarih, ekonomi ve nüfus yoğunlaşmalarını ihmal etmeden, bu temel alanlara ilişkin bilinçli hallerini ortak dayanışma duygusuyla birleştiren zihinsel dünyayı paylaşanların varlık boyutlarından bahsediyoruz. Bu boyutta temel kıstas, farklılıklara dayanan eşit ve özgür bir dünya hayalini, projesini zihinsel olarak paylaşmaktır. Bu zihniyet dünyasına özgür bireylerin komünal dünyası veya ütopyası da diyebiliriz. Mühim olan farklılıkları reddetmeyen bir eşitlik ve özgürlük zihniyetini kamusal alanda, toplumun ahlaki ve politik dünyasında SÜREKLİ yaşatmaktır. Zihinsel boyut, ulus olmak isteyen birey ve toplulukların düşünce ve hayal dünyasını ve dayanışma duygusunu ilgilendirdiğinden sınırlı bir düzenlenmeyi gerektirir. Bunun için bilim, felsefe ve sanat (din de dahil) eğitimi geliştirmek ve bu amaçla okullar açmak başta gelen pratik çalışmalardır; ulus olmaya ilişkin zihniyet ve duygu eğitimi bu okulların görevleridir. Tarihsel-toplumsal varlığa ilişkin olduğu kadar şimdiyi, çağla ilişkili toplumsal kültürü bilince çıkarmak, doğru, iyi ve güzel olan yönlerini ortak düşünce ve duygular halinde paylaşmak esastır. Özcesi, KCK somutunda temel zihniyet görevi, Kürtleri kendi varoluşlarına ilişkin ortaklaşa paylaşılan İYİ, DOĞRU VE GÜZEL düşünce ve duygu dünyasında bir ulus olarak tasarlamaktır. Diğer bir deyişle bilimsel, felsefi ve sanatsal devrimle Kürtlerin uluslaşmasını, bu uluslaşmanın temel zihniyet ve duygu dünyasını yaratmaktır; Kürt gerçeğinin bilimsel, felsefi (ideolojik) ve sanatsal hakikatinin açıklanmasını özgürce paylaşmaktır. Bunun yolu öz düşünmek ve öz eğitmektir, iyiyi paylaşmak ve güzel yaşamaktır. Zihinsel boyutta egemen ulus-devletlerden yerine getirilmesi talep edilebilecek temel husus düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktır. Ulus-

devletler Kürtlerle ortak normlar altında yaşamak istiyorlarsa, Kürtlerin kendi zihniyet ve duygu dünyalarını oluşturmalarına ve kendilerini farklılıkları temelinde ulusal bir toplum haline getirmelerine saygı göstermeli, bunun için gerekli olan düşünce ve ifade özgürlüğünü mutlaka anayasal güvenceye kavuşturmalıdır. Ortak ulus teşkil etmenin yolu düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktan geçer.

İkinci boyut, toplumsal varoluşun zihniyet dünyasına göre yeniden düzenlenmesidir. Ortaklaşa paylaşılan ulus zihniyeti dünyasına göre toplum nasıl yeniden düzenlenecektir? Bu bedensel varoluşun yeniden düzenlenmesinin temelinde demokratik özerklik yatar. Demokratik özerkliği geniş ve dar anlamda tanımlamak mümkündür. Geniş anlamda demokratik özerklik demokratik ulusu ifade eder. Demokratik ulusun daha geniş yelpazeye ayrılmış boyutları vardır. Kültürel, ekonomik, sosyal, hukuki, diplomatik ve diğer boyutlarıyla genişçe tanımlanabilir. Dar anlamda demokratik özerklik siyasi boyutu ifade eder, diğer bir deyişle demokratik otorite veya yönetim anlamına gelir. Demokratik ulus olmanın demokratik özerklik boyutu egemen ulus-devletlerle çok daha problemlidir. Egemen ulus-devletler genel olarak demokratik özerkliği yadsırlar. Zorunlu olmadıkça hak olarak tanımak istemezler. Kürtler açısından ulus-devletlerle uzlaşmanın temelinde demokratik özerkliğin kabulü yatar. Demokratik özerklik hâkim etnisiteli ulus-devletlerle ortak bir siyasi çatı altında yaşamamanın asgari koşuludur. Bunun altında bir tercih, sorunun çözümü değil, çözümsüzlüğün derinleşmesi ve çatışmanın artmasıdır. Özellikle son dönemde geliştirilen ve İngiliz kapitalizminin işçi sınıfını ve sömürgelerini daha kolay yönetmek için geliştirdiği liberal 'bireysel ve kültürel haklar' projesi T.C.'de de AKP eliyle uygulanmak istenmektedir. Ortadoğu kültürüne yabancı olan bu proje sadece çatışmayı büyütmeye hizmet eder. Demokratik özerklik ulus-devlet lehine olabilecek en elverişli çözüm proje-

sidir. Bunun altındaki her düşünce ve deneyim, büyüyen çatışma ortamına ve savaşa hizmettir.

5.2 Demokratik Özerklik Çözümü ve Uygulanması

Demokratik özerklik çözümü iki yolla uygulanabilir:

Birinci yol ulus-devletlerle uzlaşmayı esas alır. Somut ifadesini demokratik anayasal çözümde bulur. Halklar ve kültürlerin tarihsel-toplumsal mirasına saygı gösterir. Bu mirasların kendilerini ifade etme ve örgütlenme özgürlüklerini vazgeçilmez temel anayasal haklardan sayar. Demokratik özerklik bu hakların temel ilkesidir. Bu ilkenin başlıca koşulları egemen ulus-devletin her türlü inkâr ve imha politikasından vazgeçmesi, ezilen ulusun da kendi öz ulus-devletliğini kurma fikrini terk etmesidir. Her iki ulus bu yönlü devletçi eğilimlerden vazgeçmedikçe demokratik özerklik projesinin hayata geçirilmesi zordur. AB ülkelerinin üç yüz yılı aşan ulus-devlet deneyimlerinin sonunda vardığı aşama ulus devletlerin bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunların çözümünde demokratik özerkliği en iyi çözüm modeli olarak kabul etmeleridir.

Kürt sorununun çözümünde de ayrılıkçılığa ve şiddete dayanmayan, tutarlı ve anlamlı olan esas yol demokratik özerkliğin kabul edilmesinden geçmektedir. Bu yolun dışındaki tüm yollar ya sorunları ertelemeye ve böylece çıkmazı derinleştirmeye, ya da sert çatışmalara ve ayrışmaya götürür. Ulusal sorunların tarihi bu yönlü örneklerle doludur. Ulusal çatışmaların yurdu olan AB ülkelerinin son altmış yılı barış içinde zenginlik ve refahla geçirmeleri demokratik özerkliğin kabulü, onun bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunlarına esnek ve yaratıcı yaklaşım ve uygulamalar geliştirmeleriyle mümkün olmuştur. TC'de ise tersi geçerli olmuştur. Kürtleri inkâr ve imha politikasıyla tamamlanmak istenen ulus-devletçilik, cumhuriyeti çözülüşün, devasa problemlerin, sürekli krizlerin, her on yılda bir başvurulmuş askeri darbelerin ve Gladio ile yü-

rütülen bir özel savaş rejiminin içine çekmiştir. Türk ulus-devleti ancak tüm bu yönlü iç ve dış politikalardan ve rejim uygulamalarından vazgeçtikçe, genelde tüm kültürlerin (Türk, Türkmen kültürü de dahil), özelde Kürt kültürel varlığının demokratik özerkliği kabul ettikçe, normal, hukuki, laik ve demokratik bir cumhuriyet halinde kalıcı barış, zenginlik ve refaha erişebilir.

Demokratik özerkliğin ikinci çözüm yolu, ulus-devletlerle uzlaşmaya dayalı olmayan, kendi projesini tek taraflı pratikleştirme yoludur. Geniş anlamda demokratik özerkliğin boyutlarını hayata geçirerek, Kürtlerin demokratik ulus olma hakkını gerçekleştirir. Şüphesiz bu durumda bu tek taraflı demokratik ulus olma yolunu kabul etmeyecek olan egemen ulus-devletlerle çatışmalar yoğunlaşacaktır. Kürtler bu durumda ulus-devletlerin ister tek ister ortaklaşa (İran-Suriye-Türkiye) saldırıları karşısında 'varlıklarını korumak ve özgür yaşamak için topyekûn seferberlik ve savaş pozisyonuna geçmek'ten başka çare bulamayacaktır. Savaş içinde olası bir uzlaşma veya bağımsızlık sağlanıncaya kadar, öz savunmaları temelinde demokratik ulus olmayı tüm boyutlarıyla ve öz güçleriyle geliştirmek ve gerçekleştirmekten geri durmayacaklardır.

5.3 KCK ve Demokratik Uluslaşmanın Boyutları

Ulusla ilişkin bu genel tanımların ışığında KCK, Kürt ulusal sorununun çözümünde devlet-ulusçu yaklaşımları reddederek demokratik ulusçu modeli, Kürtlerin ulus olma hakkını veya ulusal toplum olgusuna dönüşümünü demokratik özerklikle gerçekleştirmeyi esas alır.

Toplumları, özellikle çağımızdaki demokratik ulusları canlı bir organizmaya benzetirsek, tüm alanlar ve boyutları itibarıyla birbirlerine bağlı bir canlı organizma bütünlüğü içinde yaşarlar. Dolayısıyla boyutların her biri tek tek ele alınsa da, bir bütünün parçaları olduğu daima göz önünde tutulmalıdır. Bu

iki boyut temelinde inşa edilebilen demokratik ulusun daha ayrıntılı boyutları ise şöyle sıralanabilir:

1. Özgür Birey-Yurttaş ve Demokratik Komün Yaşamı

Demokratik ulus birey-yurttaş özgür olduğu kadar komünal olmak durumundadır. Kapitalist bireyciliğin topluma karşı kışkırtılmış sahte özgür bireyi özünde en derinleştirilmiş köleliği yaşar. Fakat liberal ideoloji öyle bir imaj oluşturur ki, birey sanki toplumda sonsuz özgürlüklere sahiptir. Gerçekte ise, tarihin hiçbir döneminde gerçekleştirilemeyen azami kâr eğilimini gerçekleştirip hegemonik sisteme dönüştüren ücretli emek kölesi birey, köleliğin en geliştirilmiş biçimini temsil eder. Bu tür birey ulus-devletçiliğin acımasız eğitim ve yaşam pratiğinde üretilir. Yaşamı paranın egemenliğine bağlandığı için, ücret sistemi bir köpeğin boynuna takılan tasma gibi kendisini bağlayıp istenilen yöne çevrilmesini sağlar. Çünkü yaşamak için başka çaresi yoktur. Kaçsa yani işsizliği tercih etse, bu da bir nevi ayakta can çekişmek demektir. Ayrıca kapitalist bireycilik toplumu inkâr temelinde şekillenmiştir. Her türlü tarihsel toplum kültürünü ve geleneğini yadsıdığı oranda kendini gerçekleştireceğini sanır. Liberal ideolojinin en büyük çarpıtması budur. Başlıca sloganı “Toplum yoktur, birey vardır” biçiminde dile getirilir.

Buna karşılık demokratik ulusun bireyi kendi özgürlüğünü toplumun komünalitesinde, yani daha işlevsel küçük topluluklar halindeki yaşamında bulur. Özgür ve demokratik komün veya topluluk, demokratik ulus bireyinin gerçekleştirdiği temel okuldur. Komünü olmayanın, komünsel yaşamayanın bireyselliği de gerçekleşemez. Komünler son derece çeşitlidir ve toplumsal yaşamın her alanında geçerlidir. Farklılıklarına uygun olarak, birey birden çok komünde, toplulukta yaşamını gerçekleştirebilir. Önemli olan bireyin yeteneklerine, emeğine ve farklılıklarına uygun olarak komünal topluluk içinde yaşa-

mayı bilmesidir. Birey komüne veya bağlı olduğu toplumsal birimlere karşı sorumluluğunu ahlaki olmanın temel ilkesi sayar. Ahlâk topluluğa, komünal yaşama saygı ve bağlılık demektir. Komün veya topluluk da bireylerine sonuna kadar sahip çıkarak onları korur ve yaşatır. Zaten insan toplumunun temel kuruluş ilkesi bu ahlaki sorumluluk ilkesidir. Komünün veya toplulukların demokratik karakteri kolektif özgürlüğü, diğer bir deyişle politik komün veya topluluğu gerçekleştirir. Demokratik olmayan komün veya topluluk politik olamaz. Politik olmayan topluluk veya komün ise özgür olamaz. Komünün demokratikliği, politikliği ve özgürlüğü arasında sıkı bir özdeşlik vardır.

Demokratik ulusun birey-yurttaş ulus-devletle aynı siyasi çatı altında yaşadığında tanımı biraz daha genişler. Bu durumda ‘anayasal vatandaşlık’ çerçevesinde kendi demokratik ulusunun olduğu kadar ulus-devletin de birey-yurttaşdır. Burada önem kazanan husus demokratik ulus statüsünün tanınması, yani demokratik özerkliğin ulusal anayasada bir hukuki statü olarak belirlenmesidir. Demokratik ulusal statü iki yönlüdür: Birincisi, kendi içinde demokratik özerklik statüsü, yasası veya anayasasının gerçekleştirilmesini ifade eder. İkincisi, özerklik statüsünün ulusal anayasal statünün bir alt bölümü olarak düzenlenmesidir.

KCK’nin tek taraflı, özgür birey-yurttaş ve komün birlikteliğine dayalı demokratik ulus inşası esas olmakla birlikte, egemen ulus-devletlerle demokratik özerklik statüsünü kabul eden ulusal demokratik anayasal statü altında çözüme gitmesi de mümkündür. KCK yapılanması her iki özgür birey-yurttaş ve topluluk yaşamına, bu yaşamın yasal ve anayasal statüye bağlanmasına açık bir yapılanmadır.

Kapitalist bireycilik ulus-devlet tanrısına mutlak kulluğu, demokratik ulus yurttaşlığı ise gerçek anlamıyla özgür birey haline gelişi ifade eder. Kürtlerin kendi demokratik ulus yurttaşlığı KCK statüsü altında gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla

KCK üyeliğine demokratik ulus yurttaşlığı kimliğini atfetmek daha uygun bir tanımlama olacaktır. Kürtlerin kendi demokratik uluslarının yurttaş olmaları hem vazgeçilmez hakları hem de görevleridir. Kendi ulusunun yurttaş olamamak büyük bir yabancılaşmayı ifade eder ve hiç bir gerekçe ile savunulamaz.

2. Politik Yaşam ve Demokratik Özerklik

Toplumsal doğanın varoluş hali ve gelişiminin ahlâki ve politik toplum temelinde incelenmesini varsayan sosyal bilim okulunu demokratik uygarlık sistemi olarak tanımlamak mümkündür. Temel birimimizi ahlâki ve politik toplum olarak belirlememiz, tarihsellik ve bütünsellik boyutlarını kapsaması açısından da önem taşımaktadır. Ahlâki ve politik toplum en tarihsel ve bütünlüklü toplum anlatımıdır. Ahlâk ve politikanın kendisi tarih olarak da okunabilir. Ahlâki ve politik boyut taşıyan toplum, tüm varoluşu ve gelişiminin bütünlüğüne en yakın toplumdur. Devlet, sınıf, sömürü, kent, iktidar ve ulus olmadan toplum var olabilir, ama ahlâk ve politikadan yoksun toplum düşünülemez. Ahlâki ve politik toplum demokratik toplumdur. Demokrasi ancak açık ve özgür toplum olan ahlâki ve politik toplumun varoluşu temelinde anlam kazanabilir. Birey ve grupların özneleştikleri demokratik toplum, ahlâki ve politik toplumu en çok geliştiren yönetim biçimine karşılık gelir. Daha doğrusu, politik toplumun işlevselliğine zaten demokrasi diyoruz. Gerçek anlamda politika ile demokrasi özdeş kavramlardır. Eğer özgürlük politikanın kendini ifade ettiği iklimsel alansa, demokrasi de bu alanda politikanın icra tarzıdır. Özgürlük, politika ve demokrasi üçlüsü ahlâki temelden yoksun olamazlar. Ahlâka özgürlük, politika ve demokrasinin kurumsallaşmış geleneksel hali de diyebiliriz.

Ahlâki ve politik toplumlar sermaye, mülkiyet ve iktidarın her biçiminin resmi ifadesi olan devletle diyalektik çelişki için-

dedirler. Devlet sürekli olarak ahlâk yerine hukuku, politika yerine bürokratik idareyi ikame etmek ister. Tarih boyunca devam eden bu çelişkinin iki ucunda resmi devletli uygarlıkla gayri resmi demokratik uygarlık sistemi gelişir. İki ayrı anlam tipolojisi ortaya çıkar. Çelişkiler ya çok şiddetlenerek savaşa ya da uzlaşmaya girerek barışa yol açabilir.

Özellikle ulus-devletlerin sorun doğuran karakteri günümüzde politik toplumları ve onların yönetim güçlerini demokratik ulus olma doğrultusunda hareketlendirmekte, ya reformla ya da devrimle demokratik ulus olmaya zorlamaktadır. Kapitalizmin yükselişe geçtiği dönemde ulus-devletler hâkim eğilim iken, çöküşü yaşadığı günümüz koşullarında daha çok demokratik ulus olma doğrultusunda evrim geçirmektedir. Bu konuda politik gücü devlet iktidarıyla özdeşleştirmemek büyük önem taşır. Politika iktidar ve onun norm kazanmış biçimi olan devletle özdeşleştirilemez. Politikanın doğasında özgürlük vardır. Politikleşen toplumlar ve uluslar özgürleşen toplumlar ve uluslardır.

Politika sadece özgürleştirmez, aynı zamanda düzenler. Politika eşsiz düzenleyici bir güçtür, bir nevi sanattır. Devletlerin, iktidarların baskıcı düzenlemelerinin zıddını temsil eder. Bir toplum ve ulusta politika ne kadar güçlüyse, devlet ve iktidar güçleri o denli zayıftır, zayıflamak durumundadır. Bunun tersi de geçerlidir: Bir toplum veya ulusta devlet veya iktidar gücü ne denli fazlaysa, politika, dolayısıyla özgürlük o denli zayıftır.

Devlet ve iktidar gücü kazanan her toplum ve ulus özgürleşmediği gibi, eğer demokratik özellikleri varsa, var olan özgürlüklerini de kaybetmeyle karşı karşıya kalır. Onun için bir toplumu devlet ve iktidar olgularından ne denli arındırırsak, o denli özgürlüğe açık hale getiririz. O toplum ve ulusu özgür kılmak için gerekli temel şart ise, kendisini daimi politik bir konumda tutmaktır.

Demokratik Uygarlık Sistemi'nin, özünde toplumsal doğanın ahlâki ve politik bütünlüğü halinde resmi uygarlık tarihinin diğer yüzü olarak hep var olageldiği ve kendini sürdürdüğü görülecektir. Resmi dünya sisteminin tüm baskı ve sömürsüne rağmen, toplumun öteki yüzü yok edilememiştir. Zaten yok edilmesi de mümkün olmaz. Nasıl ki kapitalizm, kapitalist olmayan toplum olmadan varlığını sürdüremezse, resmi dünya sistemi olarak uygarlık da demokratik uygarlık sistemi olmadan varlığını sürdüremez. Daha da somut olarak, tekelli uygarlık tekelli olmayan uygarlık olmadan varlığını sürdüremez. Bunun tersi doğru değildir. Yani ahlâki ve politik toplumun tarihsel akış sistemi olarak demokratik uygarlık, resmi uygarlık olmadan varlığını daha engelsiz ve rahat sürdürebilir. Tanımı gereği demokratik uygarlığı hem bir düşünce sistemi, düşünce birikimi, hem de ahlâki kurallar ve politik organların bütünlüğü olarak ifade ediyorum.

KCK'nin demokratik ulus inşasının politik boyutunu demokratik özerklik olarak kavramlaştırdık. Özyönetimsiz demokratik ulus düşünülemez. Genelde tüm ulus biçimleri, özelde demokratik uluslar kendi özyönetimleri olan toplumsal varoluşlardır. Bir toplum kendi öz yönetiminden mahrum olursa ulus olmaktan da çıkar. Kürtler, Sadece ulus olmaktan alıkonulmuyorlar, toplum olmaktan da çıkarılıyorlardı. PKK öncülüğü ve KCK politikası sadece bu süreci durdurmakla kalmadı, politik toplumdan demokratik ulus olmaya doğru bir süreç başlattı. Geline aşamada Kürtler yoğun politikleşen toplum olmak kadar, bu politik gerçekliği demokratik ulus olma doğrultusunda örgütleyen bir konumu da yoğunca yaşamaktadır.

Demokratik ulus inşasında omurga rolü oynayan KCK-Türkçe karşılığı 'Kürdistan Demokratik Topluluklar Birliği'dir- demokratik özerkliğin karşılığı olarak da çevrilebilir. KCK'nin demokratik politika organı rolünü oynayabilmesi de-

mokratik uluslaşmanın vazgeçilmez gereğidir. Ulus-devletle karıştırılması bilinçli bir saptırmadır. KCK ilkede ulus-devletçiliği kendi çözüm aracı olmaktan çıkarmıştır. Ulus-devletçiliğin ne ilk ne de son aşamasıdır. Her ikisi birbirinden nitelik olarak farklı otorite kavramlarıdır. Örgütsel şema olarak ulus-devletin kurumlaşmasına benzeyen özellikler taşısa da özde farklıdır. KCK'nin karar organı olarak KONGRA GEL, Halk Meclisi anlamındadır. Önemi halkın kendini öz karar sahibi kılmasından almaktadır. Halk Meclisi veya KONGRA GEL demokratik bir organdır. Uluslaşmanın üst tabaka veya burjuva unsurların öncülüğünde gelişmesinin alternatifidir. KONGRA GEL uluslaşmanın halk sınıfları ve aydın tabakalarının öncülüğünde gelişmesini ifade eder. Burjuva parlamenter sistemden önde ayrılır. KCK'nin Yürütme Konseyi yoğunlaştırılmış ve merkezileştirilmiş günlük yönetim piramidini ifade eder. Halk arasına dağılmış çalışma birimlerinin koordinasyonunu sağlar. Demokratik uluslaşmanın günlük örgütsel-eylemsel çabalarını koordine etmek, yönetmek ve savunmak durumundadır. Konseyin devletlerin hükümet organlarıyla karıştırılması doğru değildir. Demokratik sivil toplumların konfederasyon sistemine daha yakındır. KCK'nin halkın seçimine dayanan Genel Başkanlık Kurumu demokratik ulusun en genel üst temsil düzeyini ifade eder. Tüm KCK birimleri arasındaki uyumu ve temel politikaların uygulanmasını gözetir, denetler.

Açık ki, bu dönemde yeni koşullar altında ulus-devlet kurumları ve güçleriyle KCK'nin kurumları ve güçleri arasında büyük rekabet, çekişme ve çatışmalar yaşanacaktır. Kentlerde ve kırsal alanlarda farklı otorite ve yönetimler söz konusu olacaktır.

3. Sosyal Yaşam

Demokratik uluslaşma sürecinde sosyal yaşamda önemli dönüşümler gerçekleşir. Kapitalist modernitede geleneksel yaşam büyük değişikliklere uğrar.

Hâkim modern yaşam en eski köle olan kadın etrafında tam bir tuzağa dönüşmüştür. Kapitalizmde kadın öyle bir hale getirilmiştir ki, 'metanın kraliçesi' demek yerinde bir deyim olacaktır. Sadece 'ev kadını' statüsü altında ücretsiz çalıştırılan değildir, evin dışında en az ücretlidir ve ücretleri düşürmenin temel aracıdır. Esnek çalıştırmanın önde gelen unsurudur. Sisteme sürekli yeni nesil üreten bir endüstriyel doğurgan makinedir. Reklam endüstrisinin baş aracıdır. Cinsiyetçi iktidarın gerçekleştirilme aracıdır. Küresel imparatorlardan aile içindeki küçük imparatora kadar bütün egemen erkeklerin sınırsız haz ve iktidar aracıdır. Hiç iktidarı olmayanların iktidarını doğuran nesnedir. Kadın tarihin hiçbir döneminde kapitalist modernitede olduğu kadar istismar edilmemiştir. Diğer kölelikler -çocuk ve erkek kölelikleri- kadının köleliğinin izinde geliştiği için, kapitalizmin dayattığı sosyal yaşamda efendiler dışında herkes çocuklaştırıldığı kadar köleleştirilmiştir de. Günümüz toplumunun sosyal yaşamı hem bir yaşlının çocuklaştırılması gibi çocuklaştırılmış hem de kadınsılaştırılmıştır. Kadın etrafında oluşan ve toplumun en eski kurumu olan aile, yine kadın etrafında ama bu sefer tam bir çözülmeyi yaşıyor. Aileyi çözen kapitalizmin birikim tarzıdır. Bu tarz toplumu tükettikçe gerçekleştiği gibi, ancak toplumun temel hücresi olan aileyi çözdüğü ölçüde toplumu tüketebileceği ve atomlaştırabileceği de beklenen bir sonuçtur.

Tıp ne kadar geliştirilirse geliştirilsin, toplumdaki hastalıkların çığ gibi büyümesini durduramamaktadır. Milliyetçilik, dincilik, iktidarcılık ve cinsiyetçilik hem kurumsal hem de bireysel olarak sürekli hastalık üreten kapitalizmin zihinsellik ve duygusallık genleridir. Artan bünyesel hastalıklar zihinsel ve psikolojik hastalıkların göstergesi olup, bu hastalıkların tümü kapitalizmin çözdüğü ve dağıttığı toplumun yol açtığı doğal sonuçlardır.

Modern sosyal yaşamda eğitim sistemi anti-toplumsal birey-ci tipi yetiştirmekle yükümlüdür. Gerek liberal bireyci yaşam gerekse ulus-devletçi yurttaş yaşamı kapitalizmin ihtiyacına göre programlanarak gerçekleştirilir. Bu amaçla eğitim sektörü denilen muazzam bir endüstri oluşturulmuştur. Bu sektörde birey yirmi dört saat zihnen ve ruhen bombardımana tabi tutularak anti-toplumsal bir varlık haline getirilir. Bu birey ahlâki ve politik olmaktan çıkarılmıştır. Günlük tüketim peşinde koşan, paracı, seksist, şoven ve iktidar yalakası haline getirilmiş bireylerle toplum doğası kökünden tahrip edilir. Eğitim toplumun sağlıklı işleyişi için değil yıkımı için kullanılmaktadır.

Demokratik ulus öncelikle toplum olarak kalmakta ısrarlıdır; kapitalist modernitenin karşısına 'ya toplum ya hiç' şiarıyla dikilir. Modernite çarklarında çözdürülen toplumun kalıcılığında, tarihsel-toplumsal bir gerçeklik olarak yaşanmasında ısrarlıdır.

Demokratik ulusun eğitim anlayışı toplumsallığı ve özgür birey-yurttaş hedef aldığından, bireyin toplumla ve toplumun bireyle gelişme diyalektiği yeniden kurulur. Bilimlerin toplumsallaştırıcı, özgürleştirici ve eşitleştirici rolü yeniden ortaya çıkar. Demokratik ulus, varoluşu hakkında doğru bilinç kazanmış toplumun ulusallığıdır.

4. Özgür Eş Yaşam

Canlı yaşamın her biriminin üç temel fonksiyonu olduğunu bilmekteyiz. Bunlar beslenme, varlığını koruma ve soyunu sürdürmedir. Kendilerine göre canlılık işlevi olan her evrensel varoluşun benzer fonksiyonları vardır. Bu temel fonksiyonlar insanda farklı bir aşamaya gelir.

Yaşam arzusunun bilincine varıldıktan sonra, soy sürdürmekle yaşamın anlamına varılamayacağı da anlaşılır. Çoğalma yaşamı anlamlandırmadığı gibi, ortaya çıkan bilinç gücünü de çarpıtabilir ve zayıflatabilir. Kendisi hakkında bilinç sahibi ol-

mak, hiç şüphesiz evrende harika bir oluşumdur. Boşuna tanrısallık unvanı da yakıştırılmamıştır. Bilinçli insanın soy sürdürmesi sadece dengeyi diğer tüm canlıların aleyhine bozmakla kalmıyor, insanın bilinç gücünü de tehlikeye atıyor. Özcesi, bilinçli insanın temel sorunu soy sürdürmek olamaz. Eğer evren bilebildiğimiz kadarıyla kendisi hakkında ilk defa insanda en üst düzeyde kendini bilebilme gücüne erişmişse, bundan büyük bir heyecan duymak, yani evreni anlamak belki de yaşamın gerçek anlamıdır. Bu da artık yaşam-ölüm döngüsünün aşıldığı anlamına gelir ki, bundan daha büyük coşku ve insana özgü bayram düşünülemez.

Kadın namusu adı altında yaşatılmak istenen namus anlayışı, ahlâki ve politik olarak tükenmiş Kürt erkeğinin kendi gücünü kadın köleliğinde kanıtlama çabasından veya güçsüzlüğünden ileri gelmektedir. PKK'nin ve devrimci halk savaşının bu konuda doğurduğu en önemli sonuç, toplumun kurtuluşu ve özgürlüğünün kadın olgusunun çözümlenmesinden, kurtuluşu ve özgürlüğünden geçtiğine ilişkindir. Fakat belirttiğimiz gibi Kürt erkeği de çok çarpıtılmış olan kendi namusunu veya bilimsel olarak daha doğru bir tanımlamayla namussuzluğunu kadına mutlak egemen olmakta görüyor. Asıl çözülmesi gereken bu yaman çelişkidir.

Demokratik ulus inşasına gidişte bu deneyimin de ışığında yapılması gereken şey, şimdiye kadar namus adına yapılanların tersinin yapılmasıdır. Tersyüz edilmiş Kürt erkekliğinden, biraz da kendimden bahsediyorum. O da şöyle olmalıdır: Kadına ilişkin mülkiyet anlayışımızı tamamen terk etmeliyiz. Kadın sadece ve sadece kendi kendisinin (Xwebûn) olmalıdır. Hatta sahipsiz olduğunu, tek sahibinin kendi kendisi olduğunu bilmelidir. Karasevda, aşk dahil, hiçbir bağıllık duygusuyla kadına bağlanmamalıyız. Aynı biçimde kadın da kendisini bağımlı ve sahipli olmaktan çıkarmalıdır. Devrimciliğin, militanlığın ilk şartı böyle olmalıdır. Bu deneyimden başarıyla geçenler, bir

anlamda kişiliğinde özgürlüğü gerçekleştirenler, yeni toplumu ve demokratik ulusu kendi özgürleşmiş kişiliklerinden başlatarak inşa edebilirler.

Demokratik uluslaşma sürecinde kadın özgürleşmesi büyük önem taşır. Özgürleşen kadın özgürleşen toplumdur. Özgürleşen toplum ise demokratik ulustur. Erkeğin rolünü tersine çevirmenin devrimci öneminden bahsettik. Bunun anlamı, kadına dayalı soy sürdürme ve kadına egemen olma yerine demokratik uluslaşmanın kendini özgücüyle sürdürmesi, bunun ideolojik ve örgütsel gücünü oluşturması ve kendi politik otoritesini egemen kılmasıdır; kendini ideolojik ve politik olarak üretmesidir. Fiziki çoğalmadan ziyade zihinsel ve ruhsal güçlenmeyi sağlamasıdır. Kapitalist modernite aşkın inkârı üzerine kurulu bir sistemdir. Toplumun inkârı, bireyciliğin azgınlaşması, cinsiyetçiliğin her alanı kaplaması, paranın tanrılaştırılması, ulus-devletin tanrı yerine ikame edilmesi, kadının ücretsiz veya en az ücretli bir kimliğe dönüştürülmesi aşkın maddi temelinin inkârı anlamına da gelir.

Kadın doğasını iyi tanımak gerekir. Kadın cinselliğini biyolojik olarak çekici bulup yaklaşmak, bu temelde kadınla ilişkilenecek aşkın baştan kaybı demektir. Öteki canlı türlerindeki biyolojik birleşmelere nasıl aşk diyemiyorsak, insandaki biyolojik temelli cinsel birleşmeye de aşk diyemeyiz. Buna canlıların normal üreme faaliyetleri diyebiliriz. Bu faaliyetler için insan olmaya bile gerek yoktur. Gerçek aşk isteyen, bu hayvan-insan üreme tarzını terk etmek durumundadır. Cinsel cazibe objesi olarak değerlendirmeyi aştığımız oranda, kadını değerli bir dost ve yoldaş kılabiliriz. En güç olan ilişki, cinsiyetçiliği aşmış kadın dostluğu ve yoldaşlığıdır. Kadınla özgür eş yaşam koşullarında yaşandığında bile, ilişkilerin temelinde toplumun ve demokratik ulusun inşası yatmalıdır. Kadını hep geleneksel sınırlardaki ve modernitedeki gibi eş, anne, kız kardeş ve sevgili rolünde görmeyi aşmalıyız. Öncelikle anlam birliğine

ve toplum inşacılığına dayalı güçlü insan ilişkisini hâkim kılmalıyız. Kadınla güçlü ideolojik ve toplumsal temeli olan bir ilişki yaşamak istiyorsa, tercihi ve aranmayı kadına bırakması gerekir. Kadının özgürlük düzeyi, özgür tercihi ve özgücüne dayalı hareket kabiliyeti ne denli gelişmişse, kendisiyle o denli anlamlı ve güzel yaşanabilir.

Jin ve jiyan'ın kadın ve yaşam olmaktan çıktığı koşulların toplumun çöküş ve çözülüşünü yansıttığını hep söylüyoruz. Bu gerçekliği çözmeden ve özgürlük yoluna seferber etmeden adına devrim, devrimci parti, öncü ve militan diyebileceğimiz unsurların rol oynayabilmeleri düşünülemez. Kendileri kördüğüm olmuş olanların başkalarının kördüğümünü çözmesi ve başkalarını özgürleştirilmesi mümkün olamaz. PKK'nin ve devrimci halk savaşınının bu konuda doğurduğu en önemli sonuç, toplumun kurtuluşu ve özgürlüğünün kadın olgusunun çözümlenmesinden, kurtuluşu ve özgürlüğünden geçtiğine ilişkindir.

5. Ekonomik Özerklik

Ulus-devlet kapitalist modernitenin azami kârı gerçekleştirmeye dayanan ekonomi üzerindeki hâkimiyetinin iktidar aracıdır. Bu araç olmaksızın azami kâr ve sermaye birikimi gerçekleştirilemez. Uygarlık tarihinde ekonomik talanın azami düzeyde ve belli bir meşruiyet temelinde gerçekleştirilmesini ifade eder. Azami kâr ve sermaye birikimleriyle ilişkisi doğru çözümlenmeden, ulus-devletin doğru tanımı yapılamaz. Ulus-devlet tek başına bir iktidar ve zor sistemi olarak da tanımlanamaz. Devlet iktidarı ancak ulus-devlet olarak düzenlendiğinde kapitalist modernite, özellikle onun ekonomi üzerinde gerçekleştirdiği azami kâr ve sermaye birikimi gerçekleştirilebilir. Bunun anlamı toplumun ekonomik yaşamı üzerindeki ulus-devlet hükümrانlığının tarih boyunca en çok artık-değer gasp eden devlet payesine erişmesi, bu tür bir devletin gerçekleştirilmiş

olmasıdır. Milliyetçilik ve yurtseverlikle cilalanması, eğitimle tanrısallaştırılması ve toplumun en ince damarlarına kadar sızdırılması ekonomi üzerinde gerçekleştirdiği gasp sistemini meşrulaştırmak içindir. Hukuk, ekonomi-politik, diplomasi ve diğer tüm alanlarda geliştirilen kavram, kuram ve kurumlar aynı amaçla hep meşruiyet peşinde koşarlar. Ekonomik alan üzerinde amansız bir terör ile azami kârın birlikte yürütülmesi, toplumu bir yandan karın tokluğuna ücretli işçiliğe mahkûm ederken, diğer yandan büyük kısmını işsizler ordusuna dönüştürür. Düşük ücret köleliği ve muazzam işsizler ordusu azami kârın, ulus devletin ve endüstriyalizmin doğal sonuçlarıdır.

Kapitalist modernitenin bu üç ana unsurunun gerçekleştirilmesi ancak toplumun ekonomik yaşamı üzerindeki özgürlüğünün ortadan kaldırılmasıyla, ücret köleliğine mahkûm edilmesinin yanı sıra büyük kısmının işsizler ordusu haline dönüştürülmesiyle, kadının ücretsiz veya az ücretli köleliğe mahkûm edilmesiyle gerçekleştirilir. Kapitalizmin genelde sosyal bilimleri özelde ekonomi-politik bilimi bu gerçekleri görünmez kılmak ve çarpıtmak için düzenlenmiş mitolojilerdir ki, bunlara asla inanmamak ve içyüzünü bilmek gerekir.

Kürt toplumu uygarlık tarihi boyunca karşılaştığı fetih, işgal, istila, talan, sömürgecilik ve asimilasyon uygulamalarına kapitalist modernitenin üç ana unsurunun eklenmesiyle birlikte, yaşadığı kültürel soykırım sonucunda kendine sahip çıkmaktan korkar hale getirilmiş bir toplumdur. Ekonomisi üzerinde hâkimiyetini ve özgür tercihini kaybetmiş, tümüyle yabancı ve işbirlikçi unsurların üç ayaklı modern canavarının kontrolüne geçmiş bir toplumdur. Karın tokluğuna çalışması bile soykırım amacına bağlanmış bir toplum olduğunu gösterir. Ekonomiye inşa eden kadınlarının tümüyle işsiz ve en değersiz emek sahibi kılındığı bir toplumdur. Erkeklerinin sözde aileyi yaşatmak için dünyanın dört tarafına savrulmuş olduğu bir toplumdur.

Bir tavuk ve bir karış tarla için insanların birbirini öldürdüğü bir toplumdur. Açık ki bu toplum, toplum olmaktan çıkmış, çökertilmiş ve çözülmüş bir toplumdur.

Ekonomik işgal işgallerin en tehlikelisidir. Ekonomik işgal bir toplumu düşürme, çökertme ve çözenin en barbar yöntemidir. Kürt toplumu üzerindeki ulus-devlet baskısı ve zulmünden çok, ekonomik araçlarına el konularak, ekonomik yaşamı denetlenerek nefessiz hale getirilmiştir. Bir toplumun kendi üretim araçları ve pazarı üzerinde kontrolünü kaybettikten sonra yaşamını özgürce sürdürmesi mümkün değildir. Kürtler sadece üretim araçları ve ilişkileri üzerindeki kontrollerini büyük ölçüde kaybetmediler; üretim, tüketim ve ticaretin kontrolü de ellerinden alındı. Daha doğrusu, kendi kimliklerini inkâr etme temelinde egemen ulus-devletlere bağlandıkları oranda mal varlıklarını kullanmaları, ticaret ve sanayide rol oynamaları mümkün oldu. Ekonomik tutsaklık, kimlik inkârcılığının ve özgürlükten yoksunluğun en etkili aracı kılındı. Özellikle akarsuları ve petrol yatakları üzerinde kurulan tek taraflı işletmeler tarihsel kültürel varlıkları olduğu kadar verimli arazileri de yok etti. Siyasi ve kültürel sömürgecilikten sonra daha da yoğunlaştırılan ekonomik sömürgecilik, ölümcül darbelerin sonuncusu oldu. Sonuçta geline nokta “Ya toplum olmaktan çık, ya da öl!” oldu.

Demokratik ulusun ekonomik sistemi sadece bu barbar uygulamaları durdurmakla kalmaz, toplumun ekonomi üzerinde yeniden denetim kurmasını esas alır. Ekonomik özerklik ulus-devletle demokratik ulus arasında varılacak asgari uzlaşmadır; onun altındaki bir uzlaşma veya çözüm teslimiyet ve ‘yok ol’ buyruğu anlamına gelir. Ekonomik özerkliği bağımsızlığa taşımak karşı bir ulus-devlet kurma anlamına gelir ki, bu da sonuçta kapitalist moderniteye teslim olmaktır. Ekonomik özerklikten vazgeçmek ise, hâkim ulus-devlete teslimiyettir. Ekonomik özerkliğin içeriği ne özel kapitalizmi ne de dev-

let kapitalizmini esas alır. Demokrasinin ekonomiye yansımış biçimi olarak ekolojik endüstriyi ve komün ekonomisini esas alır. Endüstriye, kalkınmaya, teknolojiye, işletmelere ve mülkiyete biçilen sınır ekolojik ve demokratik toplum olma sınırıdır. Ekonomik özerkliğe ekolojiyi ve demokratik toplumu yadsıyan endüstriye, teknolojiye, kalkınmaya, mülkiyete, köy-kent yerleşimcilğine yer yoktur. Ekonomi üzerinde kâr ve sermaye birikiminin gerçekleştiği bir alan olarak bırakılmaz. Ekonomik özerklik kâr ve sermaye birikiminin asgariye indiği bir modeldir. Pazarı, ticareti, ürün çeşitliliğini, rekabeti ve verimliliği reddetmemekle birlikte, üzerinde kâr ve sermaye birikiminin egemenliğini kabul etmez. Finans ve mali sistem ekonomik verimliliğe ve işleyişe hizmet ettiği oranda geçerli kılınır. Paradan para kazanmayı en zahmetsiz sömürü tipi olarak kabul eder ki, ekonomik özerklik sisteminde bu sömürü tipi kendine yer bulamaz. Demokratik ulusun ekonomik özerkliği çalışmayı bir zahmet, bir angarya olarak değil, bir özgürleşme eylemi olarak değerlendirir. Çalışmanın zahmet ve angarya olarak karşılanması emeğin sonuçlarına yabancılaşmaktan kaynaklanır. Emeğin sonuçları öz kimliğine ve birey özgürlüğüne hizmet ettiğinde, bu seve seve ve mutlulukla katlanılan bir eylem olur. Bu reel sosyalizmin kolektifleştirme çabalarına da benzemez. Komünde angaryaya ve özgürleştirmeyen çalışmaya, emeğe yer yoktur.

Kürdistan'ın akarsuları üzerinde kurulan barajlar tam bir tarih katliamına ve ekolojik felakete yol açmıştır. Ekolojiyi, verimli toprağı ve tarihi dikkate almayan hiçbir baraja müsaade edilemez; hatta inşa edilenler ömrünü doldurunca yerlerine yenileri inşa edilemez. Mümkünse erken tasfiyelerinden de kaçınılamaz. En büyük toplum ve canlı düşmanlığı olan ormansızlığa ve erozyona tam bir seferberlik ruhuyla karşı durur. Toprağı koruma ve çevreyi ormanlaştırmayı en kutsal emek türleri olarak ilan eder.

Demokratik ulusun omurgası olan KCK ekonomik özerkliği ve komün ekonomisini en az toplumun öz savunması kadar gerekli görür ve esas alır. Nasıl öz savunma olmadan toplum varlığını sürdüremezse, ekonomik özerklik olmadan, toprağın korunmasına, ormanlaştırmaya, ekolojiye ve komüne dayanmadan da toplumun beslenmesi, dolayısıyla varlığını sürdürmesi mümkün olamaz.

Ekonomik özerklik için yasal bir temel de gereklidir. Egemen ulus-devlet yasalarındaki tekdüzelik ve merkeziyetçilik, hukuk birliği adı altında ekonomik yaratıcılığa, ekolojiye ve rekabete köstek olmaktadır. Özünde ekonomik sömürgecilğe dayanan bu hukuk anlayışı yerine, ulusal ekonomiyle koordinasyonu dikkate alan yerel ekonomiye ve onun özerk işleyişine şiddetle ihtiyaç vardır. Ulusal pazar olgusunu inkâr etmeyen, ama yerel pazar dinamiklerini de göz önünde bulunduran bir ekonomi hukuku elzemdir. Tek merkezî hukuk sistemi en büyük tutuculuk etkenidir. Tamamen siyasi gerekçelidir ve ekonomik mantığı yoktur.

6. Hukuk Yapısı

Demokratik hukuk çeşitliliğe dayanan hukuktur. Daha da önemlisi, hukuk düzenlemesine az başvurur ve basit yapılıdır. Egemen ulus-devlet tarih boyunca hukuki düzenlemeleri en çok geliştiren devlet biçimidir. Bunun nedeni toplumun her şeyine karışması, özellikle ahlaki ve politik toplumu tasfiye etmeye çalışmasıdır. Eski toplumlar büyük ölçüde ahlaki ve politik düzenlemelerle sorunlarını çözmeye çalışırlardı. Kapitalist modernite bütün meşruiyetini hukuka dayandırmaya çalıştı. Topluma aşırı müdahalesi ve onu sömürmesi hukuk denilen adaleti biçimselleştiren, karmaşık araca başvurmasına yol açtı. Hukuk çokça söylendiği gibi birey ve toplum haklarını ve görevlerini düzenleyen yasalar bütünlüğü olmaktan çok, kapitalizmin tarih boyunca yol açtığı büyük haksızlıkları biçimsel

adalet anlayışıyla meşrulaştırmaya dayalı aşırı sayıda yasalarla yönetme sanatıdır. Ahlakî ve politik kurallarla yönetmek yerine yasalarla yönetmek daha çok kapitalist moderniteye özgüdür. Ahlâkî ve politikayı inkâr eden burjuvazi kendisine muazzam güç sağlayan hukuk erkine başvurur. Burjuvazinin elinde hukuk büyük bir silahtır. Kendisini hem eski ahlakî ve politik düzene, hem de alttaki emekçilere karşı hukukla savunur. Ulus-devlet gücünü büyük oranda tek taraflı düzenlenmiş hukuk erkinden alır. Hukuk ulus-devlet tanrısının bir nevi ayetleridir. Toplumunu bu ayetlerle yönetmeyi tercih eder.

Demokratik ulus bu nedenle hukuka, özellikle anayasa hukukuna karşı duyarlıdır. Demokratik ulus hukuk ulusundan çok ahlakî ve politik ulustur. Ulus-devletlerle ortak bir siyasi çatı altında uzlaşarak yaşama esas alındığında hukuka ihtiyaç duyulur. Bu durumda ulusal yasalar ve yerel yönetim yasaları ayrımı önem kazanır. Tek yanlı merkezî bürokratik çıkarları esas alan ulus-devlet hukuku sürekli demokratik yerel ve kültürel grupların direnişiyle karşılaştığında zorunlu olarak yerel yönetim yasalarını benimser.

Kürdistan ve Kürtlerin varlığı inkâr ve imhayı yaşadığından, kendilerine özgü bir hukukları olmamıştır. Osmanlı sisteminde Kürtlerin hem yazılı hem de geleneksel bir hukukları vardı. Ulusal kurtuluş sürecinde de Kürt ve Kürdistan kimliği, hatta Kürt Reform Yasası resmen kabul edilmesine rağmen, 1925'ten itibaren komplo, darbe ve asimilasyon yöntemleriyle kimlikleri yok sayılıp tarihten silinmek istendiler. PKK'nin direnişi Kürt varlığını kesinleştirmesine karşılık yasal tanımını henüz sağlayamamıştır. Bu dönemde ulus-devletleri Kürt varlığını yasal olarak da tanımaya zorlayacak, bunun gerçekleşmemesi halinde kendi özerklik hukukunu tek taraflı geliştirmeyi esas alacak olan KCK, ulusal anayasalar içinde kendine yer bulmaya öncelik tanıyacaktır. Bu öncelikte kendi demokratik özerklik statüsünün ulusal demokratik anayasalar içinde ifade edilmesine

çalışacaktır. Zaten Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümünden kastedilen de demokratik özerklik statüsüne dayalı ulusal demokratik anayasal uzlaşmadır. KCK öncelik verdiği uzlaşmaya dayalı demokratik özerklik statülü ulusal demokratik anayasal çözümde başarılı olamazsa, ikincil öncelik tanıyacağı yol olan tek taraflı Demokratik Özerklik Yönetimi'ne geçiş yapacaktır. Kürdistan'da Demokratik Özerklik Yönetimi bir ulus-devlet hukuk yönetimi olmayıp, yerel ve bölgesel çapta demokratik modernite yönetimidir.

7. Kültür

Devlet binlerce yıllık ataerkil kültür üzerinde yükselir. Devlet kurumu tam bir erkek icadı olarak anlam kazanırken, talan ve ganimet amaçlı savaşlar adeta bir üretim tarzı haline gelmiştir. Kadının üretime dayalı toplumsal etkinliği yerine, erkeğin savaşa ve ganimetlere dayalı toplumsal etkinliği geçmiştir. Kadının tutsaklığıyla savaşçı toplum kültürü arasında yakın bir ilişki vardır. Savaş üretmez, el koyar, talan eder. Her ne kadar zorun rolü bazı özgül koşullarda "özgürlüğün önünü açma, işgal ve istilaya, sömürgeciliğe karşı koyma" toplumsal gelişmede belirleyici olsa da, ekseriyetle yıkıcı ve olumsuzdur. Toplumda içselleşmiş şiddet kültürü de savaşlarla beslenir. Devletler arasında savaş kılıcı, aile içinde erkek eli egemenlik timsalidir.

Kapitalist modernite, ek olarak ulusal kültür adı altında çoğunlukla hâkim bir etnisite veya dinî cemaatin kültür normlarını resmileştirip, geriye kalan tüm kültürel varlıklara karşı savaş açar. "Ulusal bütünlüğe zararlıdır" deyip, binlerce yıldan beri varlığını koruyan ne kadar din, etnisite, kavim, ulus, dil ve kültür varsa, ya zorla ya da maddi teşviklerle hepsinin sonunu hazırlar. Tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar dil, din, mezhep, etnik kabile ve aşiretlerle kavim ve uluslar bu politikanın, daha doğrusu soykırımın kurbanı olmuşlardır. Maddi soykırımlar (fiziki imha) manevi soykırımların yanında devde

kulak bile değildir. Binlerce yıldan beri süzülüp gelen dil ve kültür değerleri grupları ile birlikte tam bir çılgınlıkla 'ulusal birlik' yaratma kutsal eylemi uğrunda kurban edilir.

Ulusların oluşumunda da kültürel boyut önemli bir unsurdur. Kültür dar anlamda toplumların geleneksel zihniyetini ve duygusal hakikatini ifade eder. Din, felsefe, mitoloji, bilim ve çeşitli sanat alanları dar anlamda bir toplumun kültürünü oluştururlar. Toplumun bir nevi ruhsal ve zihniyet durumunu yansıtır. Ulus-devlet veya devlet eliyle uluslar oluşturulurken, kültür dünyası büyük bir çarpıtma ve kırıma uğratılır. Çünkü gerçekleştirdiği azami kâr ve sermaye birikimi kuralını başka türlü meşrulaştıramaz. Modernite ve ulus-devlet, tarih ve kültürü kendine göre yeniden inşa etmeden kendini gerçekleştiremez. Ortaya çıkan modernite ve ulus devlet gerçekliği, tarih ve kültürden farklı bir gerçeklik, hakikat olarak farklı bir anlam ifade eder.

Kapitalist uygarlıkta ise kültürün rolü hayatidir. Tüm toplumsal alanların zihniyet toplamı olarak kültür, önce asimile edilir (ekonomik ve siyasi iktidara uyarlama), sonra da yaygınca ve yoğunca tüm dünya topluluklarına (uluslar, halklar, ulus-devletler, sivil toplum ve şirketler) taşırılmak üzere bir endüstri haline getirilir. Kültürün endüstrileşmesi köleleştirmenin en etkin araçlarından ikincisidir. Kültür dar anlamıyla toplumların zihniyet dünyasını ifade eder. Düşünüş, beğeni ve ahlâk üç temel konusudur. Kültür unsurlarının sistem dâhilinde siyasi ve ekonomik iktidar tarafından kuşatılıp satın alınmaları yüzyılların işidir. Tüm uygarlık tarihi boyunca kültür unsurlarını bağlamayı meşruiyetleri açısından vazgeçilmez saymışlardır. Ekonomik ve iktidarsal erkler bu hususu erkenden fark etmişler ve tedbir almakta gecikmemişlerdir. Kültürün iktidarcı asimilasyonu hiyerarşilerin kuruluş dönemlerine kadar gider. Esas yönetim aracıdır. Kültürel hegemonya olmazsa, ekonomik tekeller ve iktidar tekelleri yönetemezler. Kapitalizmin

imparatorluk aşaması ancak kültür endüstrisinin geliştirilmesiyle mümkün olabilir. Dolayısıyla kültürel hegemonyacılığa karşı mücadele en zorlu zihniyet mücadelesini gerektirir.

Buna karşılık ahlâki ve politik toplumun çağdaş modernite hali olan demokratik toplum, gerçekten farklılıkları en geniş şekilde yaşayan toplumdur. Demokratik toplumda tek tip kültüre ve vatandaşlığa mahkûm kılınmadan, her toplumsal grup kendi öz kültürü ve kimliği etrafında oluşan farklılıklar temelinde bir arada yaşayabilir. Kimlik farklılaşmasından siyasi farklılaşmaya kadar topluluklar potansiyellerini açığa çıkartıp aktif bir yaşama dönüştürebilir. Hiçbir toplulukta homojenleştirilme endişesi yoktur. Tek renklilik çirkinlik, sıkıcılık ve fakirlik olarak görülür. Çok renklilik ise bağrında zenginlik, hoşgörü ve güzellik taşır. Bu koşullar altında eşitlik ve özgürlük daha çok sağlanmış olur. Ancak farklılığa dayanan eşitlik ve özgürlük değerlidir. Zaten ulus-devlet eliyle sağlanmış olan özgürlük ve eşitlik, dünyadaki tüm deneyimlerde de kanıtlandığı gibi ancak tekeller içindir. İktidar ve sermaye tekelleri gerçek özgürlükler ve eşitlikleri vermezler. Özgürlükler ve eşitlikler ancak demokratik toplumun demokratik siyaset tarzıyla kazanılır, öz savunmayla korunur.

Tıpkı farklı etnik kültürleri demokratik-ulus kapsamında bir arada tutmak mümkün olduğu gibi, dinsel kültürün demokratik muhtevasını da demokratik-ulus içinde eşit, özgür ve demokratik bir unsur olarak değerlendirmek ve çözümde yer vermek oldukça önemlidir. Demokratik modernitenin tüm sistem karşıtı hareketlere karşı geliştirdiği uzlaşmacı ittifak anlayışını demokratik muhtevalı dinî kültür için de geliştirmesi, yeniden inşa çalışmaları açısından hayati önem taşıyan diğer önemli bir görev kapsamındadır. Demokratik ulus tarihi ve kültüre gerçek anlamını iade ederek kendini oluşturmaya çalışır. Saptırılmış ve kırıma uğratılmış tarih ve kültür demokratik uluslaşmada âdeta rönesansını yaşar.

Kürt sorununun demokratik ulus çözümü öncelikle Kürt tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanmasıyla bağlantılıdır. Tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanması toplumsal varlığının tanınmasını beraberinde getirir. Cumhuriyet tarihinde Kürtlerin inkârı ve imhası ilkin Kürt tarihinin inkârı ve kültürel varlığının imhasıyla başlatılmıştır. Önce manevi kültürel unsurlar, daha sonra maddi kültür unsurları tasfiyeye uğratılmıştır. PKK'nin inşasına tarih ve kültür bilinciyle başlaması bu nedenle doğru bir başlangıç olmuştur. Kürt tarih ve kültürünü dünya halklarının tarih ve kültürüyle mukayese ederek açıklamaya çalışması, bunu Kürdistan Devriminin Yolu adlı manifestoyla ilan etmesi Kürt tarihi ve kültürünün yeniden yaşam bulmasında devrimci Rönesans rolünü oynamıştır.

Kürt demokratik ulusunun inşası milliyetçi ve devletçi yaklaşımlarla geliştirilmek istenen ulus inşasından nitelik bakımından farklıdır. Egemen ulus-devlet ulusçuluğundan farklı olduğu gibi, Kürt milliyetçi ve devletçi yaklaşımlarından da farklı olup, onlara karşı emekçiler ve halkların tarihlerine ve kültürlerine dayalı alternatif ulus inşasıdır.

KCK döneminde giderek daha da yapısal bir nitelik kazanan Kürt demokratik ulusu tüm boyutlarıyla Ortadoğu halklarına model olacak bir yeniden ulusal inşa deneyimi sunacaktır. Diğer halklarla ucu açık demokratik ulus anlayışıyla daha geniş demokratik ulusal birlikler ve ittifaklara açıktır. Batı modernitesinin ajanlığı rolünü aşamayan ulus-devletlerin tarih ve kültür inkârcılığına karşı devrimci ve demokratik ulus rönesansı yeni bir çağı, demokratik modernite çağının yükselişe geçişini başlatacaktır.

8. Öz Savunma Sistemi

Canlılar dünyasında her türün kendine göre bir savunma sistemi vardır. Savunmasız tek bir canlı türü yoktur. Hatta evrendeki her elementin, her parçacığın varlığını korumak için

gösterdiği direnci öz savunma olarak yorumlamak mümkündür.

Aynı sistem insan türü ve toplumu için de fazlasıyla geçerlidir. İnsan türünde savunma biyolojik olduğu kadar toplumsaldır. Biyolojik savunma her canlı varlıktaki savunma güdüleri tarafından yerine getirilir. Toplumsal savunmada ise, topluluğun tüm fertleri ortaklaşarak kendini savunur. Hatta savunma olanaklarına göre topluluğun sayısı ve örgütlenme biçimi sürekli değişir. Savunma topluluğun asli bir işlevidir. Onsuz yaşam asla sürdürülemez.

Canlılar dünyasının öz savunmasından çıkarabileceğimiz diğer önemli bir sonuç, bu savunmanın sadece varlıklarını korumaya yönelik olmasıdır. Kendi türünden, hatta başka türlerden varlıklar üzerinde hâkimiyet kurma ve sömürgeleştirme sistemleri yoktur. İlk defa insan türünde hâkimiyet ve sömürge sistemleri geliştirilmiştir. Bunda sömürü olanaklarına yol açan insan türünün zihniyet gelişmesi ve buna bağlı olarak artıktürün elde edilmesi rol oynar. Bu durum varlığını korumayla birlikte emek değerlerini savunmayı, yani sosyal savaşları da beraberinde getirir.

Demokratik toplum perspektifinden bakıldığında şunu önemle belirtmek gerekir: Özsavunma denince kastedilen askeri bir duruş ya da silahlı örgütlenmeden ziyade, toplumun kendisini her alanda korumak için örgütlenmesi ve bu örgütlenmelere dayanarak mücadele etmesidir. Ancak, devletçi sistemin topluma dönük saldırılarını boşa çıkarmak ve toplumu korumak için, ihtiyaç duyulduğunda askeri örgütlenmelere gidilmesi de olasıdır. Bundan amaç; toplumun tüm farklılıklarıyla korunmasıdır. Bu da meşru savunma olarak değerlendirilebilir. Böylesi bir askeri örgütlenme dahi toplum yaşamının korunması ve yeniden örgütlenmesine hizmet ettiği için salt askeri bir örgütlenme olarak da değerlendirilemez. Toplumun hizmetindeki askeri güçlerin işlevi, temel

öz savunma güçleri olarak demokratik toplum mücadelesinin hızlandırılması ve korunmasında katalizör rolü oynamaktır. Bu işlevlerinden uzaklaşan askeri güçler iktidarcı güçlerin çıkarlarının aleti birer saldırı gücüne dönüşmekten kurtulamazlar.

Öz savunma, her ne kadar gerektiğinde kullanmayı dışlamasa da, salt silahlı yapıyı öngörmez; salt silahlı yapılanma olarak ele alınamaz. O, toplumun kendi kimliği ve öz yaşamı konusunda her alanda örgütlenmesini ve bu temelde alınacak kararları kendi öz iradesiyle alıp kendi gücüyle hayata geçirmesini ifade eder. Yine, halka ve ülkeye ait olup da sömürgeci güçlerce gasp edilen değerleri onların elinden geri alıp toplumsal değerler hanesine katmak öz savunmanın kapsamı içindedir. Toplum hem değerlerini koruyabilecek ve hem de gasp edilmiş haklarını elde ederek kendi kendini yönetebilecek konuma ulaşmalıdır. Demokratik ulusu yaratmanın yolu buradan geçmektedir

Toplumun en çok ezilen ve baskı altına alınan kesimi olarak kadınlar için de öz savunma ihtiyacı hayati önemdedir. Ataerkil sistem altında her türlü hakları gasp edilen kadınlar ancak kendi öz savunma mekanizmalarını oluşturarak maruz bırakıldıkları aşağılanma, taciz, tecavüz ve kırım politikalarını alt edebilirler. Bunun için de tarihlerini öğrenip her alanda kendi öz örgütlenmeleri ve kurumlaşmalarını yaratmaları, hayatın her alanında kendilerine yer açmaları ve gerekirse askeri güçlerini de yaratmaları gerekmektedir.

KCK'de demokratik ulus inşa programının önemli ve vazgeçilmez bir başlığı da öz savunmanın nasıl kalıcı bir sistematığe bağlanacağı hususudur. Tek silahlı güç tekeli olan ulus-devletlerin fırsat buldukça uygulamaktan kaçınmayacağı yeni inkâr, imha ve asimilasyon politikaları KCK'nin öz savunma sistemini kalıcı olmaya zorlamıştır. Ulus-devletlerle ortak yaşamının asgari koşulu, Kürt öz kimliğinin ve özgür yaşamının anayasal

güvenceye kavuşmasıdır. Anayasal güvence yetmez, ayrıca yasalarla belirlenecek statülerle bu güvencenin somut koşulları aranacaktır. Dışa karşı ortak ulusal savunma dışında, güvenlik işlerinin Kürt toplumunun kendisi tarafından karşılanması gerekir. Çünkü bir toplum iç güvenliğini en iyi ve ihtiyaçlarına en uygun biçimde ancak kendisi sağlayabilir. Dolayısıyla ilgili ulus-devletlerin (Türkiye, İran, Irak ve Suriye merkezî ulus-devletleri) iç güvenlik politikalarında önemli reformları gerçekleştirmeleri gerekir.

İlgili ulus-devletlerle uzlaşma olmazsa, KCK tek taraflı olarak kendi demokratik ulus inşasını bütün boyutlarıyla koruma temelinde, kendi öz savunma güçlerinin nicel ve nitel durumunu yeni ihtiyaçlara göre düzenlemeye çalışacaktır.

9. Diplomasi

Ulus-devletin en çok geliştirdiği bir faaliyet de ulus-devletler arasındaki diplomasi faaliyetidir. Diplomasi devletler arasında yaşanan savaşlar öncesindeki faaliyet biçimlerini tanımlamaktadır. Ulus-devletlerin tarihindeki savaşların hazırlık safhası olarak da değerlendirilebilir. Tarih boyunca her türlü topluluk birimleri arasındaki komşuluk ilişkilerinin geleneksel ifade ediliş biçimlerinin belli ritüelleri vardır. Bunlara yüksek değer biçilir. Ulus-devletlerin bu ilişkiyi kurumlaştırmaları kapitalist modernitenin kâr eğilimiyle bağlantılıdır. Eğer ilişkiler barış döneminde daha çok kâr getiriyorsa savaşa gerek yoktur. Diplomasi ile kârlı ilişkiler kotarılır. Azami kâr eğilimi savaşla bağlantılıysa, bütün diplomatik güçler bir araya gelseler de kârlı savaşı engelleyemezler. Dolayısıyla diplomasinin işi bitmiştir. Kâr mantığına indirgenen diplomasinin tarih boyunca görülen toplumlar arası en değerli ilişki tarzıyla bağı kalmamıştır. Diplomasi ulus-devletler arasında kârlı savaş oyunlarının bir manipülasyon aracı haline getirilmiştir. Artık barışın değil savaşların hazırlayıcı aracına dönüşmüştür.

Demokratik ulus diplomasisi, öncelikle parçalanmış ve farklı çıkarlar etrafında bölünmüş Kürtler arasında ortak bir platform geliştirmek durumundadır. Diğer bütün diplomatik faaliyetler, özellikle her örgütün kendi başına ve çıkarına göre geliştirmek istediği diplomatik faaliyetler şimdiye kadar görüldüğü gibi faydadan çok zarar getirmiş, daha çok Kürtler arasındaki parçalanmaya, bölünmeye ve çatışmalara hizmet etmiştir. Bunun için Demokratik Ulusal Kongre'yi kurup işlevselleştirmek Kürt diplomasisinin en hayati görevidir. Irak Kürt Federe Devletine dayalı diplomasi önemli olmakla birlikte, bütün Kürtlerin ihtiyacını karşılayamaz. Bu devletin ne bu ihtiyaca cevap verecek yeteneği vardır ne de koşulları buna müsaade eder. Bütün Kürtlerin ihtiyacına cevap verecek diplomasi ancak Demokratik Ulusal Kongre'ye dayalı olarak geliştirilebilir. Dolayısıyla öncelikli görev Demokratik Ulusal Kongre'nin toplanması ve kalıcı bir genel bütünleyici ulusal demokratik örgüt olarak ilanıdır. Açık ki, KCK'nin demokratik ulus inşasıyla Irak Kürt Federe Yönetimi'nin ulus-devletçi inşacılığı arasında ideolojik ve siyasi kapsamda ilişki ve çelişkiler uzun süre devam edecektir. Bu konuda Demokratik Ulusal Kongre çözümleyici bir çatı örgütü olabilir.

Demokratik ulus geleneğiyle tekrar toplumlar arasında daha çok barış ve dayanışmanın, yaratıcı alışverişlerin aracına dönüşen diplomasi esas olarak sorunların çözümüyle uğraşır. Demokratik ulus diplomasisi savaşların değil, barışın ve yararlı ilişkilerin aracıdır. Bilge insanların rol oynadığı ahlâki ve politik değeri yüksek bir misyonu ifade eder. Özellikle komşu halklar ve akraba toplulukları arasındaki dostane ilişkilerin, karşılıklı yarar getiren süreçlerin geliştirilmesi ve sürdürülmesinde önemli rol oynar. Ortak toplumsallıkların, daha üst seviyede toplum sentezlerinin inşa gücüdür. Demokratik ulus diplomasisi ulus-devlet diplomasisinin büyük bir kaosa ve çatışmaya götürdüğü Ortadoğu halkları ve ulusları arasın-

da demokratik modernite bağlamında kalıcı çözümleyici rol oynayabilir. Demokratik-ulusların küresel birliğinin, BM'ye alternatifi, Dünya Demokratik-Uluslar Konfederasyonudur. Kıtasal parçalar ve büyük kültürel alanlar daha alt düzeyde kendi Demokratik Ulus Konfederasyonlarını oluşturabilirler.

6. Demokratik Ulus Çözümünün Arayışçısı Olmak

Kürdistan'da demokratik ulus inşacılığı hem kuram hem de pratik açıdan üzerinde yoğunlaşmayı ve dönüşüm geçirmeyi gerektiren Kürt varlığı ve özgür yaşamının yeni tarihsel ve toplumsal ifadesidir. Kendini gerçek aşk derecesinde adamayı gerekli kılan bir hakikati ifade etmektedir. Bu yolda hiçbir sahte aşka yer olmadığı gibi sahte yolcusuna da yer yoktur. Bu yolda demokratik ulus inşacılığının ne zaman tamamlanacağı gereksiz bir sorudur. İnsanlık durdukça tamamlanamayacak bir inşadır söz konusu olan. Evrende kendini her an yaratan varoluşlar kadar, insanın kendi kendisini özgür bilinçle her an yaratan bir varlık olması gibi, demokratik ulus inşacılığı da kendini her an yeniden yaratma özgürlüğüne sahiptir. Toplumsallık açısından ne bundan daha iddialı bir ütopya ne de bir gerçeklik söz konusu olabilir. Tarihsel ve toplumsal gerçekliklerine de uygun olarak, Kürtler demokratik ulus inşacılığına güçlü bir biçimde yönelmişlerdir. Zaten inanmadıkları ve etkisine de zoraki olarak girdikleri ulus-devlet tanrısından zihnen kurtulmakla kaybetmemişler; ağır bir yükten, hem de kendilerini imhanın eşğine getiren bir yükten kurtulmuşlar; buna karşılık demokratik ulus olma imkânını kazanmışlardır.

Birey ve toplum olarak Kürtler demokratik ulus inşacılığını kendi tarihleri ve toplumsallıklarının derinliklerindeki tüm hakikatlerinin, direnişlerinin, en eski tanrıça inançlarından Zerdüştlüğe ve İslâm'a kadar sürüp gelen bütün ifade edilişlerinin bir sentezi, bir süzülme yoğunluğu olarak kavramalı,

özümsemeli ve pratikleştirmelidir. Geçmişin tüm mitolojik, dinsel ve felsefi öğretileri kadar çağdaş sosyal bilimin de öğretmek istediği, yine tüm direniş savaşları ve isyanlarının tek tek ve toplu olarak dile getirmek istedikleri hakikatler demokratik ulus inşacılığının zihninde ve bedeninde temsil edilmektedir. Kendimi sadece dönem dönem yeniden yaratırken değil, günümüze doğru neredeyse her an yeniden yaratmaya çalışırken, bu gerçeklikten ve onun hakikat olarak ifadesinden hareket ettim. Böylelikle kendimi özgür olarak toplumsallaştırdım, demokratik ulus kılarak (Kürt) somutlaştırdım, demokratik modernite olarak tüm insanlığa, mazlum Ortadoğu halklarına ve bireylerine sundum.

Liberalizmin tarihinde sıkça yaptığı gibi yeniden bu olumlu demokratikleşme eğilimlerini ideolojik ve maddi hegemonyası altında yozlaştırmaması ve eritmemesi için çok dikkatli olunması gerektiği açıktır. Demokratik modernitenin tüm sistem karşıtlarını olduğu kadar tarihsel-toplumun kentçi, yerel ve bölgesel siyasal oluşumlu akışını yeni bir ideolojik ve siyasal yapılanmayla bütünleştirmesi en önemli stratejik görevidir. Bu temelde kapsamlı teorik çalışmalarla iç içe program, örgüt ve eylem yapılanmalarını geliştirmek durumundadır. 19. yüzyılın ortalarında ulus-devletçilik tarafından tasfiye edilen konfederal yapıların akıbetini bir kez daha 21. yüzyılda tekrarlamamak, tersine demokratik konfederalizmin zaferine dönüştürmek için koşullar oldukça elverişlidir. Modernitenin finans kapital dönemindeki en derin ve süreklilik kazanan ve ancak kriz yönetimiyle ayakta tutulan, sürdürülen bunalımından demokratik moderniteyi zaferle çıkarmak için yeniden inşa çalışmalarında entelektüel, ahlaki ve politik görevleri başarmak hiçbir dönem bu kadar hayati önem kazanmamıştır.

7. Sonuç

O halde yeni özgürlük ve eşitlik partileri tutarlı olmak istiyorlarsa, devlet odaklı olmayan siyaset ve toplum biçimlerini programlamak durumundadırlar. Devletin alternatifi demokrasidir. Devleti demokrasi dışı alternatiflerle karşılamamanın şimdiye kadar takip edilen bütün yolları boşa çıkartmıştır. Demokrasi sanıldığı gibi kapitalist devletin bir biçimi değildir. Ayrıca demokrasi dışında hiçbir rejim devleti sınırlamaz, hukuk içinde tutmaz, daraltmaz ve küçültmez. Bir devleti yıkmak, devlet kültürünü aşmak anlamına gelmez. Yerine her an yenisi kurulur veya başka biri boşluğunu doldurur. Sadece demokrasi devletle alan paylaşır, onu sınırlayarak toplumun özgürlük alanını genişletir. El koyduğu değerleri azaltarak eşitliğe biraz daha yaklaştırabilir.

Böylece demokrasiyi tanımlarken, onu devlet dışı toplumun kendini yönetme hali olarak belirtebiliriz. Demokrasi, devlet olmayan yönetim demektir; toplulukların devletsiz kendini yönetebilme gücüdür. Sanıldığıının aksine, insan toplumu oluştuğundan günümüze kadar daha çok devleti değil demokrasiyi yaşamıştır. Belki genel bir ülke veya ulus demokrasisi durumu yoğun yaşanmamıştır. Ama toplumun varoluş şekli komünal ve demokratik pozisyonludur. Komünalite olmadan, demokratik reflekse sahip olmadan toplumun yalnız devletle yürütülmesi olanaksızdır. Devlet ancak komünalite ve demokrasi aleyhine büyüyerek hükmedebilir. Devletin içinden yükseldiği ve yaşadığı zemin toplum komünalitesi 'bir aradalık gereği' ve

demokratik duruştur. İki arasında diyalektik bir bağ vardır. Dolayısıyla toplumla uygarlık bir araya geldiğinde, temel çelişki devletle demokrasi arasındadır. Birinin azı diğerinin çoğudur. Tam demokrasi devletsizlik halidir. Tam devlet egemenliği ise demokrasi yoksunluğudur. Devleti ancak devlet yıkabilir. Demokrasi devleti yıkmaz; reel sosyalizm gibi ancak daha yeni bir devletin yolunu açabilir. Demokrasinin temel işlevi böylelikle ortaya çıkar. Devleti sınırlayarak, küçülterek, toplum üzerindeki ahtapot misali kollarını kırarak ancak özgürlük ve eşitlik olanaklarını artırabilir. Sonuna doğru ise belki devlet tümüyle gereksizleşerek söner. Buradan çıkaracağımız sonuç, demokrasiyle devlet arasındaki ilişki birbirini yıkmaya değil, aşma tarzındadır.

Bu kısa değerlendirme ile göstermek istediğimiz husus, devlet odaklı parti olmanın baştan itibaren dünya görüşümüzde temel bir yanlışlık içerdiğidir. İster devlet kursun, ona erişsin, ister kurmasın ve erişmesin, bu partiler demokratik, özgür ve eşitlik amaçlarını devlet yoluyla gerçekleştiremezler. Bu yoldan dönülmedikçe, yeni özgürlükçü ve eşitlikçi parti olunamaz. Kısaca demokratik ve sosyalist parti olmanın yolu devlet odaklı teori, program, strateji ve taktiklerde dönüşüm yaparak yenilenmeyi sağlamaktan geçer. Devlet odaklı olmayan bir demokratik sosyalist teoriye, program, strateji ve taktiklere ihtiyaç vardır. Özeleştirisi bu temelde gelişirse anlam ifade eder. Aksi halde yenilik adı altında tekrar eski konumlara düşmek kaçınılmazdır. Reel sosyalizm, sosyal demokrasi ve ulusal kurtuluş partilerinin durumu bu gerçekliği gayet açık olarak doğrulamış bulunmaktadır.

Tarihte uygarlık güçleriyle demokratik güçler arasında çoğu kez gerçekleştiği gibi, kapitalist modernite güçleriyle demokratik modernite güçleri arasında da birbirlerinin varoluş ve kimliklerini kabul etme, demokratik özerk yöntemlerini tanıma temelinde barış içinde bir arada yaşayabilir. Bu kapsam ve ko-

şullar altında ulus-devletin sınırları içinde ve dışında demokratik konfederal siyasi oluşumlarıyla ulus-devlet oluşumları bir arada barış içinde yaşayabilir.

Kapitalist modernitenin sermayecilik, endüstricilik ve ulus-devletçilik temelinde varoluş kazanmasına karşılık demokratik modernitenin demokratik komünalite, eko-endüstriyel ve demokratik ulus olarak varoluş kazanabileceğini de kapsamlıca çözümlemeye ve çözmeye çalıştım. Demokratik komünaliteyi homojen bir toplum eşitliği olarak değil, tek bir kişiden milyonlarca kişiye kadar nicelik kazanıp, ahlaki ve politik toplum niteliğini her tür topluluk (kadından, erkek topluluğuna, spordan, sanattan endüstriye, entelektüellerden çobanlara, kabilelerden şirketlere, aileden uluslara, köyden kentlere, yerelden küreselliğe, klandan küresel topluma kadar her tür toplum) olarak tanımlamaya çalıştım. Eko-endüstriyel toplum ile köy tarım toplumuyla, kent endüstrisi toplumunun birbirini beslediği ekolojiye kesin uyarlanmış eko-endüstriyel topluluklar olarak tanımladım. Demokratik ulusu ise; temel politik biçim olan demokratik konfederalist uygulamalarla etnisiteden dine; kentsel, yerel, bölgesel ve ulusal topluluklara kadar her tür kültürel varoluşların, demokratik özerk siyasi oluşumlar halinde oluşturacakları yeni ulus türü, daha doğrusu ulus-devletçi canavarlara karşı çok kimlikli, çok kültürlü ve çok siyasi oluşumlu ulus olarak tanımlayıp çözümlemeye ve çözmeye çalıştım.

5000 yıllık uygarlık tarihini karşıt kutuplar olarak çözümlemeye çalıştığımızda anlıyoruz ki, iki kutupluluk halinde daha uzun süre birlikte yaşanacaktır. Kutupların birbirlerini kısa sürede yok etmeleri mümkün görünmemektedir. Ayrıca diyalektik olarak da gerçekçi görünmemektedir. Reel-sosyalizmin bu yönde aceleciliği, uygarlık ve moderniteyi çözümlemeden giriştiği sistem denemesi kendi çözülmesi ile sonuçlanmıştır. Önemli olan iki kutupluluğu tüm teorik-pratik çalışmalarda

göz önüne getirmek, hâkim istismarcı kutup içinde erimemek, kendi öz sistemiği olarak demokratik uygarlığı ve moderniteyi günlük yaşam içinde yeni inşacı çalışmalarla sürekli geliştirmektir. Tüm devrimsel ve evrimsel yöntemlerle sistemimizi ne kadar geliştirsek “süre” ve “mekân” sorunlarını da o denli olumlu olarak çözümleyip kalıcılaştırabiliriz. Demokratik modernite temel unsurları gerçek barışa yatkın bir sistemdir. Demokratik ulus anlayışı en küçük bir ulusal topluluktan, bir dünya ulusuna kadar açık çözümleyiciliği ile aynı zamanda değeri çok yüksek bir barış seçeneği oluşturmaktadır.

Önemli olan, tarihsel olarak da halkların temel duruş tarzı olan komünal ve demokratik kimliği, çağdaş bilim ve teknik olanaklarla birleştirerek kurumsallaştırmaktır. Daha demokratik, cinsiyet özgürlüklü ve ekolojik bir toplum yapılanması için öncelikle yeni sosyal bilim yapılanmasına ihtiyaç vardır. Demokratikleşmenin en kalıcı ve kapsamlı unsurunun kadın özgürlüğü olduğu ise unutulmamalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan hiçbir özgürlük ve eşitlik talebi anlam bulamaz ve gerçekleşemez.

Günümüzde, genel olduğu kadar Ortadoğu halkları için de eklemek, hava ve su kadar gerekli olan demokrasidir. Demokrasi dışında hiçbir seçenek -tarih boyunca hepsi denenmiştir- halklara mutluluk getirecek yetenekte değildir. Bu halkların başında gelen Kürtler, eğer son derece stratejik bir öge haline gelen coğrafya, tarihsel zaman ve toplumsal özelliklerini Ortadoğu’da demokratik uygarlık lehine seferber edip başarırlarsa, kendileriyle birlikte komşularına ve insanlığa en büyük iyiliği yapmış olacaklardır. Yapmaya çalıştığımız, bu soylu ve heyecanlı işin bir taslağıdır.

Yazar hakkında

1949 yılında dünyaya gelen Abdullah Öcalan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğrenim gördü. Öcalan, PKK'nin 1978'deki kuruluşundan 15 Şubat 1999'daki kaçırılışına kadar Kürt özgürlük mücadelesinin aktif öncülüğünü yaptı. Kürt halkının önde gelen stratejisti ve en önemli siyasal temsilcilerindendir.

Öcalan'ın İmralı Cezaevi'nde ve izolasyon koşulları altında kaleme aldığı savunmaları Kürt siyasetinde köklü değişiklikler yaptı. Birçok defa tek taraflı ateşkes başlatmakla kalmadı, aynı zamanda Kürt sorununun siyasal çözümü için yapıcı öneriler de sundu. Öcalan'ın 2009 yılında yaptığı 'Kürt sorununu siyasal temelde çözmeye' çağrısına, Türk devletinin yanıt vermesiyle başlayan 'Barış Süreci', Nisan 2015'te yine onlar tarafından çöktü.

İmralı Cezaevi'nde 27 Temmuz 2011'den beri yeniden ağırlaştırılmış izolasyon koşullarıyla karşı karşıya olan Öcalan, Nisan 2015'den bugüne kadar tam izolasyon altında tutulmaktadır.

Uluslararası İnişiatif hakkında

Bazı devletlerin istihbarat servislerinin de içinde yer aldığı uluslararası çapta yapılan gizli bir operasyon sonucunda, Kürdistan İşçi Partisi Başkanı Abdullah Öcalan 15 Şubat 1999'da Türkiye Cumhuriyeti'ne teslim edildi.

Uluslararası hukukun bu çirkin ihlalini kabul etmeyen birçok aydın ve sivil toplum kuruluşu temsilcisi, Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için bir inisiyatif başlattı. Mart 1999'da merkezi bir koordinasyon bürosunun açılışı ile birlikte Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük – Kürdistan'a Barış" İnişiatifi çalışmalarına başladı. Uluslararası İnişiatif kendisini, Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümü için çalışan çok-uluslu bir barış inisiyatif olarak tanımladı.

Uzun cezaevi yıllarına rağmen Abdullah Öcalan, Kürt halkının çoğunluğu tarafından tartışmasız siyasal lider olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle Türkiye'deki Kürt sorununun çözümü onun durumu ile de yakından bağlantılıdır. Barış sürecinin ana mimarı olarak, bütün aşamaların başarılı sonuçlanabilmesi için tüm taraflar onu anahtar kişi olarak ele almaktadır ve bu da Öcalan'ın özgürlüğünü daha fazla gündeme koymaktadır.

Uluslararası İnişiatif; bu sonucun açığa çıkması için rolünü oynamaya kararlıdır. Bunu da objektif bilgileri kamuoyuna yayıp, lobi yaparak ve kampanyalar da içinde olmak üzere kamu çalışmaları yürüterek gerçekleştirmektedir. Öcalan'ın İmralı Cezaevi yazılarının çevirilerini yayınlayarak, bu çatışmanın kökenlerinin daha iyi anlaşılmasına ve olası çözümlerine katkıda bulunmayı ümit etmektedir.

Free Öcalan

Ազատութիւն Էռօւալսի Տրօբօդա Օդժալանу
Öcalan askatu 自由 آزادی برای اوچالان Libertà per Öcalan
厄責蘭的自由 Libérez Öcalan ओजलन के लिए आजादी
Frankiz evit Ocalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Libertate lui Ocalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Vapautta Öcalanille 自由 آزادی ئۆچمالان
Khululanu u Ocalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Vrijheid voor Öcalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Libertad para Öcalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Scaoileadh saor Öcalan 自由 آزادی ئۆچمالان
Liberdade para Öcalan 自由 آزادی ئۆچمالان
iKachariychik Ocalanta! 自由 آزادی ئۆچمالان
Ελευθερία στον Οτσαλάν 自由 آزادی ئۆچمالان

Azadî ji bo Öcalan

Yayınlayan:

Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük – Kürdistan'a Barış" İnisiyatifi